

אור

ZOMER
'81

NUMMER
88

ROSTRA

BLAD VAN DE ECONOMISCHE FACULTEIT

REDACTIE

Noor de Bruin
Rob de Klerk
Hans Koenhein
Hans Soons
Mic van Wijk

ADRES

Jodenbreestraat 23
kamer 1339
tel. 525 24 97
1011 NH Amsterdam
copy naar:
Rostra
Jodenbreestraat 23
kamer 1339
1011 NH Amsterdam
Adreswijzigingen:
Studentenadministratie
Jodenbreestraat 23

ADVERTENTIES

Bij voorkeur schriftelijk
of telefonisch:
525 24 97 en 020 - 83 64 99
Tarieven:
1/1 pagina f 340,-
1/2 pagina f 275,-
Bij 4 plaatsingen resp.
f 320,- en f 260,-

OPLAGE: 2500

COVERDESIGN

Dick van Hell

DRUK

Drukkerij Kaal
Nieuwe Herengracht 61

L.S.

Voor U ligt het laatste Rostra-nummer van dit akademies jaar. De voorplaat geeft enig inzicht in de verwachtingen voor de naaste toekomst

Hans S. laat ons een minder rooskleurig beeld zien. Aan de hand van enige rapporten, die al dan niet in opdracht van de overheid zijn opgesteld, wordt een Nationale Toekomstvisie voor de komende jaren gepresenteerd. Over het algemeen ziet zoiets er niet gunstig uit (?).

Dat op de fakulteit (ook) niet alles koek en ei is, komt in een drietal bijdragen n.a.v. het door de AGE gepubliceerde 'Zwartboek' naar voren. Jos de Beus verdiept zich in meer korte termijn problemen. Wat voor regering zal de komende jaren ons land *regeren?*

Daar wij aan- of opmerkingen van onze lezers altijd ter harte nemen, hebben wij enige 'linkse' ekonomen geïnterviewd. Alhoewel de meningen over Heertje nogal uiteenlopen, dachten wij dat Hans van den Doel toch van onverdacht allooi was. Zijn markante woorden werden opegetekend door Noor en Mic.

Reeds op deze plaats willen wij attenderen op de oproep aan nieuwe redakteuren/trices voor Rostra. I.v.m. de continuïteit van Rostra en een inwerkperiode doen wij een beroep op belangstellenden om zich aan te melden.

Met deze leesstof zult U het tot september moeten doen. Rest ons nog U een plezierige vakantie toe te wensen en de wens uit te spreken U t.z.t. in blakende gezondheid terug te zien.

de redactie

- pag. 3 Interview met prof. dr. Hans van den Doel
- pag. 7 De toekomst van de Nederlandse economie, HS
- pag. 10 Oproep aan nieuwe redakteuren
- pag. 11 Ekonoor
- pag. 13 Column: Jos de Beus
- pag. 15 Zwartboek Selectie
- pag. 19 TenEindeRaad

Een ekonoom is iemand die van alles de prijs kent en van niets de waarde

Hans van den Doel. Achtereenvolgens: bedrijfseconoom, docent economische politiek aan de UvA, lid 2e kamer der Staten Generaal, hoogleraar aan de politicologie aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen, hoogleraar in de economie aan de Universiteit van Amsterdam.

Aangevallen door vriend en vijand, maar dat is ook de bedoeling. Bij het grote publiek vooral bekend als PvdA econoom, die ongezouten zijn mening geeft over tal van maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast, zoals ons bleek, ook iemand die bewuste ideeën heeft over de inhoudelijke kant van het (economie) onderwijs.

'In het begin had ik hier in Amsterdam het gevoel dat de studenten het allemaal teveel pikten, het was altijd goed. Ze verwachtten dat ik op het kollege hun een verhaal zou voorkauwen dat ze dan zo uit het hoofd konden leren. Na één jaar hier was mijn hoofdkonklusie: de studenten in Nijmegen zijn veel te links, in die zin dat ze niets accepteren en de studenten in Amsterdam veel te rechts omdat ze alles direkt accepteren. Zo ben ik dus begonnen met het discussiekollege, met als opdracht: vel mij, sla mij neer, wie dat het beste kan, krijgt het hoogste cijfer'.

'Een keer per jaar geef ik een tien, dat zijn mensen die mij hebben weten te treffen'.

'Wij gaan er prat op dat de propedeuse mikro ekonomie hier aan de UvA de meest moderne, de meest progressieve is van de hele wereld. Dat klinkt bout en arrogant zo'n stelling, dat weet ik. Wat is namelijk het geval. De propedeuse mikro ekonomie is gebaseerd op een principe dat strijdig is met de geschiedenis van 200 jaar ekonomie. 200 jaar geschiedenis ekonomie, is 200 jaar geschiedenis van het marktsysteem. Het gaat altijd over het markt systeem, de ekonomie. Als je de maatschappij bekijkt, wat is dan het markt systeem; dat stelt eigenlijk niks voor. In een bedrijf werkt het hierarchies systeem, wat ik dan noem het burokraties systeem. Verder onderhoudt zo'n bedrijf relaties met de overheid, met de vakbeweging, met klanten. Dat zijn democratische relaties.

Zeer veel beslissingen komen d.m.v. democratische of hiërarchische mechanismen tot stand terwijl de ekonomie daar in weze tot 15 jaar geleden niets over te vertellen had'.

'We hebben nu een methode ingevoerd, daar ben ik echt trots op dat wij die hier hebben, waarin het marktsysteem, het democratiessysteem en het hiërarchiesysteem als drie gelijkwaardige systemen van besluitvorming worden behandeld'. Uit de evaluatie onder studenten blijkt ook dat de behandeling op deze wijze goed valt. Studenten dat is wat anders dan de AGE, maar bij de studenten, daar valt het uitstekend'.

Normaal heeft Hans van den Doel al geen moeite met praten, uitleggen, discussieren. Als hij het over zijn vak heeft, komen de woorden er nog sneller uit en met plezier. Zijn vak is duidelijk een van die dingen waar hij wel reclame voor wil maken.

'Ik tref het bijzonder want ik heb een vak waarin ik allemaal ijverige en geïnteresseerde studenten aantref. Gemakzuchtige studenten die nemen mij gewoon niet. Die nemen liever openbare financiën, om maar een voorbeeld te noemen'.

'Zo'n vak als dit dat de kern raakt tussen de ekonomie en de publieke sektor waar politieke besluitvorming centraal staat, waar nog zo weinig over bekend is, daar krijg je een bepaald soort mensen voor die zich daar juist toe aangetrokken voelen, om op zo'n nieuw terrein te pionieren'. 'Ik zeg ook altijd: je moet in ieder geval makro ekonomie en welvaartstheorie hebben, als je binnen de sociale ekonomie leuke en interessante vakken gedaan wilt hebben. Ik vind dat degene die niet ten minste makro klein heeft gedaan geen behoorlijk (sociaal) ekonoom. Daarnaast vind ik het nuttig als studenten mijn vak hebben gedaan'.

'De bosjes sociaal ekonomen die er rondlopen en geen makro hebben gedaan, dat vind ik belachelijke nul-len'.

Hans van den Doel heeft 7 jaar in de 2e kamer gezeten voor de PvdA. De eerste 4 jaar als specialist op het gebied van volkshuisvesting. Daarna legde hij zich meer toe op de economische verhandelingen.

'Politiek heeft de woningnood veroorzaakt. Mensen als Jan Schaefer zijn daarvoor mede verantwoordelijk. Zij hebben het woningbouw programma, wat in 1972-1973 heel mooi was, mede geliquideerd'.

'De politiek had van '68 tot '74 beslist dat er meer woningen gebouwd moesten worden. Het beleid was oude woningen afbreken en vervangen door nieuwbouw. Dat was algemeen aanvaard beleid, ook door de PvdA. Toen kwam de beweging uit de oude wijken, met Jan Schaefer als belangrijkste woordvoerder. Al die nieuwbouw plannen werden toen in de ijskast gestopt, dat mocht niet meer, er moest worden gerenoveerd'.

Ik heb toen gezegd: dat is best, prima, dat is veel beter voor die mensen die in die woningen zitten maar dat kost veel meer geld. Dan moet je een kosten-baten analyse uitvoeren en dan zal blijken dat het veel duurder is en dat je dus of de belastingen sterk moet verhogen of de huren veel meer moet verhogen. Nu, de huren verhogen dat kon dus niet, want de mensen wilden niet meer betalen, zeker niet de mensen die in die huizen wonen. Belastingverhoging ging ook niet'.

'De laagste inkomens geven bijna 20% aan wonen uit en de hoogste inkomens ongeveer 6%. Dat is duidelijk een omgekeerde wereld'. 'Hier worden de hoogste inkomens gesubsidieerd. Hetzij door aftrek van rente, hetzij door objektsubsidies. De laagste inkomens krijgen uiteraard ook wat subsidie, maar die is ten opzichte van hun inkomen veel geringer'.

‘Dat heeft Jan Schaefer wel goed gedaan, die heeft als staatssecretaris, samen met Marcel van Dam, een heel prima systeem van individuele huursubsidie ingevoerd’.

‘Maar de woningnood is dus een politiek probleem. De politiek mag best tegen de krakers zijn, maar dan moet ze ook wat tegen de woningnood doen. Ik ben niet zonder meer voor de krakers, omdat ik vind dat de krakers het recht in eigen hand nemen en daarmee de woning distributie ontwrichten en dat *kan* ten koste gaan van de laagste inkomens’.

‘Als huizen een half jaar leeg staan dan hoort dat bij het normaal functioneren van de woningmarkt. Als je een woningmarkt hebt dan heb je partikulier eigendom, dan heb je speculatie en leegstand. Je moet de eigenaar gelegenheid geven zijn huis een beetje goed te verkopen. Als je dat niet wilt dan moet je de woningmarkt afschaffen maar dan moet je alle huizen nationaliseren. Daar ben ik persoonlijk een voorstander van. Ik geloof niet in partikulier huizenbezit. Maar dat kost ontzettend veel geld dat niemand wil betalen, ook de krakers niet. Zéker de krakers en de aktiegroep in de buurt niet’.

‘Het uitdrijven van partikulier eigendom uit de woningmarkt moet je niet doen, zolang we niet bereid zijn om het alternatief te betalen’.

Tijdens het interview gaat Hans (‘zeg maar Hans’) thee halen. ‘Oh, roken jullie’. Hij komt terug met een pakje sigaretten en twee spritsen. Als wij het over zijn keuzes hebben die hij heeft kunnen maken tussen verschillende werkkringen en zodoende ook over zijn inkomen hebben, dan stoot hij pardoos zijn bekertje thee om.

‘Als ik rijk had willen worden, dan had ik dat commissariaat bij Estel moeten aannemen, dan had ik ook nog wel andere commissariaten gehad. Het is gemakkelijk voor zo iemand als ik (hij luistert zeker veel naar de radio) die én hoogleraar ekonomie én lid van de PvdA is. Ze willen altijd wel een linkse man ergens in de klub hebben. Dat is zo gebeurd, daar kan ik tonnen per jaar mee verdienen. Maar ik heb zo’n commissariaat nog nooit aangenomen en dat doe ik ook niet. Dat is niet echt principieel maar ik vind dat ik mijn tijd beter kan besteden. Ik ben niet primair te motiveren met geld, anders had ik die commissariaten wel aangenomen. Ik ben niet primair te motiveren met macht anders was ik in 1973 wel minister geworden’.

Hans van den Doel mag tot diegene worden gerekend, die als een van de eersten een kraakaktie heeft uitgevoerd.

‘Ik heb zelf een zwembad gekraakt. Niet om mij permanent tegen het legitieme gezag te verzetten maar om een proefproces uit te lokken. Dat zwembad was op zondag gesloten en dat was naar mijn mening in strijd met de zondagswet. Die zondagswet was bedoeld om minderheden bescherming te bieden tegen de terreur van de zwarte kousen.

Ik was mijn proefschrift aan het schrijven (in 1971, tijdens mijn kamerlidmaatschap) en had daarvoor 4 maanden vrijaf gekregen van de fractie. Halverwege de periode begon ik een beetje last te krijgen van schuldgevoel omdat ik eigenlijk in de tijd waarin ik het volk achtte te vertegenwoordigen, mijn proefschrift zat te schrijven. Ik vond dat ik een daad moest stellen waaruit zou blijken dat ik nog steeds bezig was het volk te vertegenwoordigen, maar het mocht niet teveel tijd kosten anders zou mijn proefschrift niet afkomen’.

‘Het was bloedheet, Toen heb ik het plan gevat om op een hete zondag een zwembad te gaan kraken.

Ik ben eerst door de week het zwembad gaan verkennen en heb mij geoefend in het zwemmen. Ik moest zo goed zwemmen maken, dat het toonbaar was voor de tv. Met mijn politieke team en mijn dochter Inge ben ik zondagochtend het hek van het zwembad overgeklimmen en voor het oog van de Nederlandse camera een paar rondjes gezwommen.

We zijn opgewacht door een knokploeg. Ik zat wel degelijk in mijn rats voor die knokploeg. Zij waren van de christelijk gereformeerde kerk onder artikel zoveel en die zouden mij voor het oog van het Nederlandse volk wel even in elkaar slaan’.

Het verhalen van deze gebeurtenis doet hem veel plezier. Met een brede glimlach op het gezicht gaat hij verder.

‘Ik heb er in ieder geval mee bereikt dat toen mijn proefschrift kwam iedereen zei: Hé jij was toch nooit weg, wanneer heb je dat dan gedaan. Je bent al die tijd bezig en actief geweest.

Dus dat doel, dat iedereen dacht dat ik die 4 maanden de hele tijd bezig was geweest, was bereikt en het politieke doel is bereikt. Het proces heb ik weliswaar verloren maar het heeft toch geleid tot wijziging van de zondagswet; dus he zwembad is nu open’.

‘En ik ben niet in elkaar geslagen. Want toen ik uit het zwembad kwam werd ik eingekreist door die knokploeg, maar ik zag dat er een prisoners dilemma was, wie het eerste zou toeslaan.

Degene die ik dacht dat het eerste zou toeslaan daar ben ik, uiterlijk volkomen beheerst, naar toe gestapt en ik ben met hem gaan discussieren. Door de discussie is er een zekere ontspanning gekomen en toen heb ik tegen mijn dochter gezegd: kom ga mee de auto in en voor dat ze het wisten, was ik vertrokken’.

Hans van den Doel de provokateur. ‘Waar ik ook ooit zal solliciteren, altijd zal er een rel komen. Altijd zal er een AGE zijn die ertegen is’.

Als hij het over situaties heeft waar hij ruzies heeft gehad, dan wordt hij fel. Waarschijnlijk vindt hij nog steeds dat hij vaak gelijk heeft gehad. Het moet natuurlijk ook moeilijk zijn om bescheiden te blijven.....

‘Ik ben iemand die houdt van gedurfde uitspraken, die zegt wat hij denkt, keihard, waarbij niemand ontzien wordt en dus niet iemand die op een angstige manier iedereen te vriend probeert te houden. Er is altijd iemand tegen mij en dat zijn dus in dit geval de linkse studenten want die

hebben op dit punthet geringste inkassingsvermogen’.

‘In Nijmegen had ik de anarchistiese, kommunistiese studenten tegen mij, hier de AGE’.

‘Altijd is er wel een argument tegen mij te vinden. In Nijmegen was dat, dat ik geliëerd was aan de PvdA, dat is de meest rechtse partij die zij zich kunnen voorstellen.

In Amsterdam had men natuurlijk ook diverse argumenten. Ik mag daar officieel niet over spreken want ik word niet geacht mij met mijn benoemingsprocedure te bemoeien. Maar wat bv. een rol heeft gespeeld was dat ik met de PvdA geliëerd was. Ik zeg altijd.

‘Ik ben nooit dankzij de PvdA hoogleraar geworden maar ondanks. In dit geval dreigde er in Amsterdam zelfs een coalitie gesloten te worden door mensen die de PvdA te links vonden en mensen die de PvdA te rechts vonden’.

‘In mijn gevoel moet je als non-konformist ontzettend veel meer gepresteerd hebben dan als konformist, om benoemd te worden’.

‘Toen Jos de Beus een tijdje later ook naar Amsterdam kwam was de AGE daar tegen want hij was een politoloog. Dat is nu het meest konformistiese wat je maar kan bedenken: het moet persé een ekonom zijn.

Ik ben zelf hoogleraar in de politiekologie geweest en ik heb iets van politiekologie geleerd dus. Ik vind het een vak waarin niet zoveel gepresteerd is, maar een paar nuttige dingen en die probeer ik mee te nemen’.

Hans van den Doel is voorzitter van de vakgroep mikro. Een zeer prettige samenwerking binnen de vakgroep, naar zijn zeggen. De kontakten gaan ook verder dan het zakelijke alleen. Als iemand uit zijn vakgroep persoonlijke problemen heeft dan probeert hij daarbij te helpen.

‘De vakgroep mikro heeft een vrijwillig statuut aanvaard waarin staat dat mensen die binnen 6 jaar (!) niet ten minste een half proefschrift hebben voltooid, niet voor vaste dienst in aanmerking komen! Er zijn al heel wat mensen gesneuveld daardoor, op grond van een statuut dat ze zelf hadden opgesteld. Dat vind ik fantasties, dat is nu echt democratische dwang in de praktijk’.

'De gemiddelde student voldoet niet aan mijn normen. Toen ik pas hoogleraar was (Nijmegen) toen zijn de eerste tien studenten, die tentamen bij mij kwamen doen, gezakt'.

(Hans Wiegel behoorde niet bij deze eerste tien. Maar gezien zijn resultaten 'blijkt dat je om een goed minister te zijn niet intelligent hoeft te zijn; ik herstel, dat je om een goed minister te zijn niet intelligent hoeft te zijn in het oplossen van wiskundige economische vraagstukken')

'Dat kon zo niet doorgaan. Ik stel blijkbaar te hoge eisen. In zekere zin als een student zakt denk ik dat ik het niet duidelijk genoeg heb uitgelegd, dus dat is mijn eigen schuld. Toen ik in Amsterdam kwam heb ik mijn eisen weer opgehoogd: ik had geen politikologen maar ekonomen en ekonomen zijn gewoon betere mensen'.

Een veel gehoorde klacht van docenten komen wij ook hier weer tegen. Veel studenten schrijven heel slecht. 'De meeste mensen schrijven slecht met het gevolg dat ze niet gelezen worden. Ze schrijven voor de archieven, zeg ik altijd'. 'Ik zou het liefst in mijn vakgroep een neerlandicus willen aantrekken'.

Tijdens zijn werkkolleges laat hij ook de studenten in het openbaar spreken. Dat is iets wat iedere econoom moet kunnen. De meeste hebben daar nogal moeite mee, weten geen consistent verhaal te houden, of weten zich geen houding te geven. Van den Doel is van mening dat de FR meer geld zou moeten reserveren om studenten ook te leren schrijven en/of voordragen.

Hans van den Doel heeft altijd al veel geschreven. Zowel wetenschappelijke stukken als populair wetenschappelijke stukken. Ook heeft hij een column in HP.

'Sinds Wim Driehuis voorzitter is van de onderzoekskommissie is het een must om veel te publiceren'.

'Ik heb lange tijd gewerkt met de twee petten theorie. Er zijn twee mensen: Prof. J. van den Doel en staatsburger Hans van den Doel, die ook wat zeggen mag; waarom niet dat doen jullie ook allemaal'.

'De staatsburger gaf zijn subjektieve mening, maar baseerde dat natuurlijk wel op enkele dingen die hij ook als econoom geleerd had of wist maar die werden dan in populaire vorm meegeedeeld. Daarnaast de hoogleraar, alles wat die deed was niet normatief, positief, puur wetenschappelijk.

Die twee persoonlijkheden zijn naar elkaar aan het toegroeien. Onder invloed van Klant ben ik overtuigd geraakt van de betekenis van levensbeschouwelijke elementen in de wetenschap. Klant heeft mij laten zien dat alle belangrijke theorieën in weze een wetenschappelijke uitwerking zijn van mens en maatschappelijke beschouwingen'.

'Ik streef ernaar om eens een geïntegreerde persoonlijkheid te hebben en als Hans van den Doel, hoogleraar in de economie verder te leven, zoals ik ook in het buitenland bekend ben'.

Voor de verkiezingen heeft in de Volkskrant een grote advertentie gestaan ter ondersteuning van de PvdA. De advertentie was ondertekend door 18 PvdA ekonomen, welke allemaal op Hans van den Doel na, hun titel hadden gebruikt.

'Om die advertentie in de Volkskrant te ondertekenen met prof. Dr. vind ik zeer onjuist. Alsof je als prof. een betere stem zou uitbrengen. Integendeel, kijk maar naar alle professoren die achter Hitler hebben gestaan, dus om dat te gebruiken voor een stemadvies vind ik zeer onjuist. Wat wel mag is dat je een verkiezingsprogramma toetst en zegt die 2½% groei is haalbaar op basis van dit programma. Dat is een wetenschappelijke uitspraak, die je wel als prof. Dr. mag doen'.

Waarom heeft de PvdA zetels verloren? Omdat de PvdA geen geloofwaardig alternatief heeft tegenover het kabinet van Agt. De mensen hebben werkelijk geloofd dat het kabinet Van Agt in staat was de crisis te bestrijden en hebben niet geloofd dat de alternatieven van de PvdA echt alternatieven waren.

Waarom? Omdat de PvdA niet duidelijk heeft gemaakt dat zij ook offers wilde vragen. Als de PvdA vlak voor de verkiezingen had gezegd: we hebben een heel mooi plan maar dat gaat geld kosten, dan had de geloofwaardigheid van de PvdA hersteld kunnen worden.

Van Agt heeft offers gevraagd, heeft niets gedaan, wel offers gevraagd. En dat alleen maakt een geweldige indruk. Gewoon omdat de mensen het gevoel hebben, als je maar offers vraagt dan is het serieus'.

Van den Doel doceert welvaartstheorie en democratische orde. In dit verband komen van zijn hand ook publikaties over hoe een (parlementaire) democratie zou moeten functioneren.

'Nee, de parlementaire democratie in Nederland functioneert niet goed, hij functioneert heel slecht. De vraag is natuurlijk of hij goed kan functioneren. Het grote falen van de parlementaire democratie is dat zij de twee grote vraagstukken van deze tijd, de werkloosheid en de woningnood, niet heeft kunnen oplossen. Dat is heel erg. Dat heeft voor de tweede wereldoorlog zelfs tot nationaal socialisme en fascisme geleid. Als wij onze problemen niet oplossen, krijg je weer zoiets, daar ben ik stellig van overtuigd'.

'Ik heb net uit Zürich van Bruno Frey een empiries ekonometries onderzoek gezien naar de precieze betekenis van de werkloosheid op de groei van het nationaal socialisme. In mijn ogen heeft hij spijkerhard aangetoond dat als er geen werkloosheid was geweest, de NSDAP in Duitsland i.p.v. 36% maar 22% had gekregen. En dus nooit de meerderheid hadden gehad samen met wat andere zwakke partijen'.

'Ik ben ervan overtuigd dat als wij in Nederland de werkloosheid niet opheffen, wij ook hier weer autoritaire stromingen krijgen en ik zie de hele buiten parlementaire aktiebeweging daar toch als een begin van'.

'Ze zijn weliswaar heel links maar het is er een begin van, van het recht in eigen handen nemen en zich niets van het parlement aantrekken, zelfrecht. Uiteindelijk zijn het dan fascistische die het overnemen en zeggen: dat kunnen wij ook. Onder het mom van verzet tegen de linkse terreur beginnen zij met rechtse terreur en de rechtsen kunnen uiteindelijk veel beter met terreur overweg!'.

'Het is onvermijdelijk dat als wij onze problemen niet oplossen wij naar een rechts autoritaire staat afglijden. Daarom moeten wij onze problemen ook oplossen, daarom doe ik mijn best om boekjes te schrijven, ten einde de democratie te herstellen.

Er zijn natuurlijk best buitenparlementaire akties die in een democratie passen maar permanent uitoefenen van fysiek geweld past daar in ieder geval niet in'.

NdB, MvW
foto's HS

Op mondiaal niveau neemt Peat Marwick International (PMI) een toonaangevende plaats in op het gebied van de accountancy, belasting- en organisatie-adviezen. Wereldwijd telt de organisatie 24.000 medewerkers en 300 vestigingen in 80 landen. Het omzetniveau heeft de 2 miljard gulden bereikt. In Nederland is PMI vertegenwoordigd door Peat Marwick Nederland met vestigingen in Amsterdam, Arnhem en Den Haag en 150 medewerkers in totaal. Onze praktijk weerspiegelt het internationale karakter van Peat Marwick Nederland: niet alleen het aantal Nederlandse cliënten groeit snel, ook de dienstverlening aan de Nederlandse vestigingen van Amerikaanse, Britse, Japanse en andere Europese cliënten expandeert sterk. Peat Marwick Nederland is aangesloten bij het NIVRA.

JONGE BEDRIJFS- ECONOMEN

Peat Marwick Nederland voert een actief en progressief promotiebeleid. Dat is niet alleen een filosofie, ook door de aanhoudende groei wordt dit beleid verwezenlijkt. Daardoor kan met zekere regelmaat een nieuw aantal mensen aan een voorspoedige carrière beginnen. Deze gelegenheid doet zich nu voor op onze kantoren in Amsterdam, Arnhem en Den Haag.

De eerste twee jaren zult u bij Peat Marwick Nederland onder de verantwoordelijkheid van een manager controle-onderzoeken voorbereiden en uitvoeren. Na twee jaar zult u in staat zijn deze projecten onder eigen verantwoordelijkheid af te wikkelen.

Bij Peat Marwick Nederland wordt hard gewerkt en heersen zeer uitgesproken opvattingen over hoe dat werk dient te worden uitgevoerd. U bent bij Peat Marwick Nederland op uw plaats als u niet alleen zelfstandig kunt werken, maar ook met een grote mate van zelfbewustheid kunt optreden. Het spreekt vanzelf dat ook representativiteit een voorwaarde is. Het werk is veeleisend en u zult met elkaar snel afwisselende problemen van grote diversiteit te maken krijgen. Bent u ambitieus genoeg om dat als een uitdaging te zien, dan bent u van een goede carrière bij Peat Marwick Nederland in principe verzekerd.

Tegenover dit niet geringe eisenpakket staan niet alleen voorspoedige vooruitzichten, maar staat ook een inkomen dat evenals de secundaire arbeidsvoorwaarden uitstekend is.

Omdat Peat Marwick Nederland doorstuderen noodzakelijk acht, bestaan er goede studie-faciliteiten, waaronder doorbetaald studieverlof. Verder is er een uitgebreid intern opleidingsprogramma, dat o.a. internationaal (Londen en Parijs) wordt georganiseerd. Het volgen van interne en externe specialistische cursussen wordt sterk aangemoedigd.

De sollicitatieprocedure wordt gekenmerkt door de voortvarendheid die Peat Marwick Nederland eigen is. Na een oriënterend onderhoud krijgt u de gelegenheid om met toekomstige collega's van gedachten te wisselen over een carrière bij Peat Marwick Nederland. Bij blijvende wederzijdse belangstelling kan de sollicitatie binnen enkele weken afgerond zijn.

Voor meer informatie en het maken van afspraken kunt u contact opnemen met de heer P. Hadewegg Scheffer in het kantoor Amsterdam, tel.: 020 - 225666 (na kantooruren: 033 - 32989), de heer J. Boer in het kantoor Arnhem, tel.: 085-513515 (na kantooruren: 01833 - 1194) of de heer H.G. Krekel in het kantoor Den Haag, tel.: 070 - 814761 (na kantooruren: 078 - 194071).

Peat Marwick Nederland

Laan van Nieuw Oost-Indië 127, 2593 BM Den Haag; Herengracht 566, 1017 CH Amsterdam; Eusebiusbuitensingel 3, 6828 HS Arnhem.

Wat brengt de toekomst?

Er zijn de laatste tijd verschillende publicaties verschenen die aangeven hoe de economie er in de komende jaren uit moet (zal) gaan zien.

Zo verschenen er studies van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), Centraal Planbureau (CPB), de Sociaal Economische Raad (SER) en de FNV. Als antwoord op deze plannen weer nieuwe plannen: door Driehuis en Van der Zwan, door de commissie Wagner. Het is ondoenlijk al deze nota's te bespreken. Uit enkele ervan zullen wij de hoofdpunten bespreken. Deze hoofdpunten hebben voornamelijk betrekking op groei, matiging en industriële vernieuwing.

Wij beginnen met het rapport: 'Plaats en toekomst van de nederlandse industrie' van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Deze Raad is een onafhankelijk instituut, dat de regering moet adviseren over beleidskwesties. Zoals de titel al zegt gaat het rapport over de industrie, en heeft als centrale thema de aanpassing van onze productiestructuur aan de internationale concurrentieverhoudingen, dit t.b.v. de werkgelegenheid, het externe evenwicht en de economische groei. Om dit te bereiken heeft de W.R.R. drie eisen gesteld:

- grotere veelzijdigheid;
- grotere nadruk op productdifferentiatie en niet-prijselementen.

De W.R.R. komt tot het formuleren van deze eisen na een grondige studie van de ontwikkeling van de nederlandse economie in de afgelopen jaren, en een vergelijking met het buitenland.

Ten aanzien van de Nederlandse industrie in de afgelopen jaren concludeert de W.R.R., dat ze zowel intern (38,5% in 1970; 45% in 1978) als extern (zie fig. 1) terrein heeft moeten afstaan aan het buitenland. Dit als gevolg van loon- en prijsstijgingen, en na 1975 de daling van de wereldhandel. Ook de waardevermeerdering speelde een niet onbelangrijke rol. Als een ander belangrijk punt voor dit terreinverlies noemt de W.R.R. de samenstelling van ons uitvoerpakket. Het blijkt, dat de snelst groeiende goederen groepen in de internationale handel voornamelijk industrie producten zijn, en die zijn met uitzondering van chemische producten zwak vertegenwoordigd in ons exportpakket. Ook speelt de sterke geografische oriëntatie van onze uitvoer op de EG-landen een rol. De EG-markt groeit nauwelijks, terwijl wij markten met een sterke expansieve groei (OPEC) links laten liggen.

Dit heeft uiteraard gevolgen gehad voor de werkgelegenheid, productiviteit en productie.

De W.R.R. stelt, dat t.g.v. de groei van de arbeidskosten de werkgelegenheid afnam, maar dat door een sterke productiviteitsstijging de productie desondanks kon groeien (ondanks deze groei van de productie is het Nederlandse aandeel in de wereldhandel toch achteruitgegaan). Voor alle duidelijkheid willen wij nog even stellen, dat de teruggang van ons aandeel in de wereldhandel niet alleen een kwestie is van te hoge lonen.

De W.R.R.-nota merkt op dat de Nederlandse economie er eind jaren vijftig net zo voorstond. Toen heeft de overheid m.b.v. industrialisatie nota's de oplossing aangedragen. Deze kwamen neer op het scheppen van nieuwe werkgelegenheid door versterking van bestaande activiteiten, en het tot ontwikkeling brengen van bedrijfstakken met toekomstwaarde. Dit zouden wij tegenwoordig een sectorstructuurbeleid noemen.

Het doel van de W.R.R.-nota is dan ook een aanzet te geven tot een (nieuw) sectorstructuurbeleid, die het raamwerk zou moeten verschaffen voor het activeren en mobiliseren van ons nationale potentiële door het aangeven van een mogelijke en wenselijke richting in de ontwikkeling. Dit zou moeten gebeuren door het zichtbaar maken van de contouren van de toekomstige economische structuur, waarop overheid en particulieren doeltreffend kunnen reageren, en de planmatigheid van het overheidsbeleid vergroten door een betere coördinatie en afstemming te bewerkstelligen van:

- innovatie en wetenschapsbeleid;
- economische beleid;
- arbeidsmarktbeleid;
- facettenbeleid.

De W.R.R. geeft verder aan, dat het opstellen van een gedetailleerd, kwantitatief plan stuit op vele moeilijkheden. De grote openheid van onze economie is daarbij een belangrijke factor. De nota geeft daarom niet expliciet aan hoe het beleid moet zijn, maar wel wat er moet gebeuren. Een in te stellen regeringscommissie zou voor de uitvoering en invulling van zo'n plan moeten zorgdragen.

CPB

Verder, wat betreft beleidsaanbevelingen, naar het Centraal Planbureau in het rapport 'De Nederlandse economie in 1985'. Het rapport begint

met een schets van de wereldsituatie m.b.t. o.a. bevolkingsontwikkeling, voorraden grondstoffen, energie, en concludeert dat wat betreft deze grootheden de toekomst niet zo ernstig is als in een eerder stadium weleens gesteld is.

Het C.P.B. ziet als de voornaamste verstoring van de wereldmarkt de explosieve verhoging van de olieprijs in 1973/74. Grote inflatie, arbeidsmarkt- en financieringsproblemen, en vertraging van de economische groei waren hiervan het gevolg.

De overheveling van koopkracht naar de olielanden ging voornamelijk ten laste van de niet-looninkomens. Dit kan als een der oorzaken worden gezien van de scherpe teruggang van de investeringen in 1974 en 1975. De teruggang in de investeringen is waarschijnlijk veruit de belangrijkste economische factor achter de verminderde productie en productiviteitsgroei in de industriële wereld sinds 1973. De reële lonen bleven door overspannen verwachtingen t.a.v. het conjunctuurverloop na 1973 veel sterker stijgen.

De uitgangspositie voor de wereldeconomie voor de komende vijf jaar:

- negatief: hoge werkloosheid en grote financieringstekorten.
- positief: minder opwaartse beweging in de prijzen, teruggang in de prijzen en teruggang in de volume conjunctuur.

Bovendien valt bij de vakbonden en consumenten onder invloed van de aanhoudende lage groei en hoge werkloosheid een vergrote bereidheid tot loonmatiging te constateren ten gunste van de werkgelegenheid. Als probleem ziet het C.P.B. voor de industrielanden; hoe de verhoging van de energieprijzen te absorberen, en de termijn die daarmee gemoeid is.

Dat in het oog houdende voorziet de C.P.B. in de jaren '80-85 in het OESO-gebied een groei van 2,5%, terwijl de reële beschikbare inkomens daarbij zullen achterblijven. De groei van de particuliere consumptie zal 2% per jaar bedragen. De bedrijfsinvesteringen zullen boven de 2,5% liggen.

Voor Nederland voorspelt het C.P.B. een achterblijvende groei vanwege, zoals reeds genoemd,

figuur 1: De Nederlandse uitvoerprestatie ten opzichte van OESO-landen per bedrijfstak 1970-1978

Bedrijfstakken	Volume Verschil in uitvoer mutaties tussen Nederland en OESO-ontwikkelingslanden (waarde Ned. uitvoer 1974/1978 (gem.))				
	1970-1975*	1976**	1977**	1978**	
Landbouw	5	2	6	10,5	-14,5
Voedingsmiddelen industrie					
- veehouderij	5	-4,5	0	-7,5	6
- overige producten	5	-0,5	5	-7	-3
Dranken en tabak	11,5	0,7	-1	8,5	-1
Textiel	-3	0	-8	-6,5	0,5
Kleding, leder, schoenen	1	0	-3,5	-17	1
Papier en grafische industrie	2	0,5	-6	-9	1,5
Hout- en bouwmaterialen	5	5	1	-5	6
Chemie	4	4	0,5	-7,5	2,5
Basismetaleen	2	3	13,5	-3,5	-2
Metaalprod. en mach. bouw	6,5	4	5,5	0	-4,5
Elektrotechniek	7	-1,5	-1	1	2
Transportmiddelen	-0,5	5,5	7,5	-24	-11
Aardolieindustrie	-4	1			
Delfstofwinning totaal	6	9,5	14	-3,5	-9,5
Bedrijven totaal	3	3	6	-4	-3,5

* Betreft alle OESO-landen.

** VS, Duitsland, VK, Frankrijk en Italië.

Bron: Centraal Planbureau, Centraal Economisch Plan 1978 en 1979.

bedrijfs econoom

wat is voor u het belangrijkste?

- 1** **Accountancy op hoog niveau** door een controletechniek die het mogelijk maakt problemen snel en grondig te onderkennen en op te lossen.
- 2** **Internationale ervaring** binnen een accountantskantoor met Nederlandse leiding maar met veel internationale opdrachten en kontakten.
- 3** **Toekomstmogelijkheden en promotie** door maximale delegatie van verantwoordelijkheden en goede kansen die voortvloeien uit de sterke groei van het kantoor.
- 4** **Goede werksfeer** omdat jonge en actieve mensen hun werk met plezier en onder goede begeleiding verrichten.
- 5** **Snel volbrengen van de accountancy studie**, gestimuleerd door studiefaciliteiten en mogelijk gemaakt doordat de studie van het kantoor uit als een hoge prioriteit wordt gezien.
- 6** **Afwisseling in werk en opdrachten** omdat opdrachten snel en efficiënt uitgevoerd worden, zodat elke assistent in een jaar op 12 tot 15 verschillende controles werkzaam kan zijn.

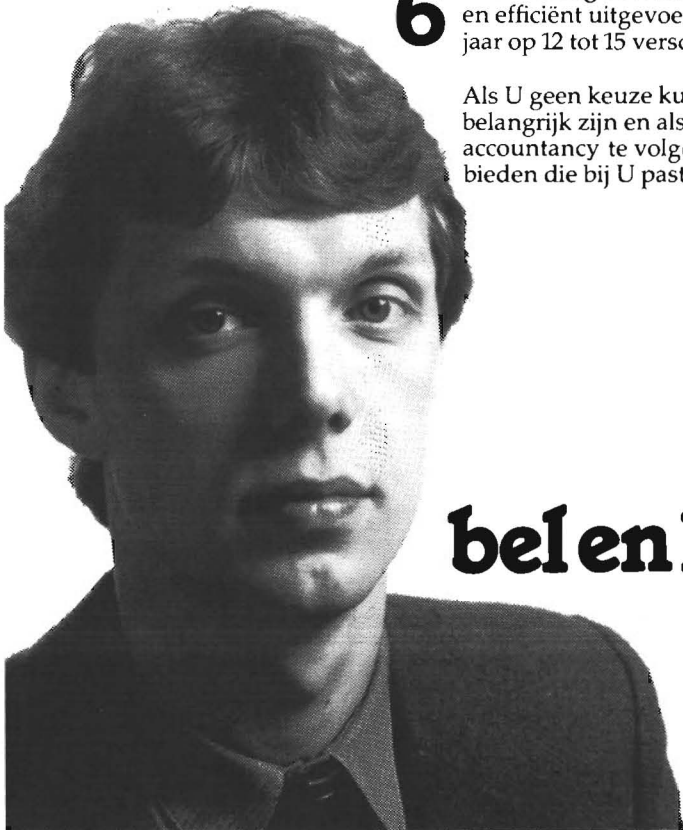
Als U geen keuze kunt maken, omdat al deze punten even belangrijk zijn en als U van plan bent postdoctoraal accountancy te volgen, dan kunnen wij U een functie bieden die bij U past.

Coopers
& Lybrand
Nederland

bel en komeens praten!

Westblaak 100, 3012 KM Rotterdam, tel. 010-130680
Leidseplein 29, 1017 PS Amsterdam, tel. 020-221355

bij de W.R.R., ongunstige geografische spreiding van de Nederlandse uitvoer, en het ongunstig uitvoer pakket, kostenstijging door lonen en waardestijging van de gulden.

Het C.P.B. schat de groei van de uitvoer voor Nederland op 1,5%. Over de Nederlandse binnenlandse situatie merkt het C.P.B. op dat:

- op de arbeidsmarkt de deelname van vrouwen nog steeds gering is.
- de totale beroepsbevolking als percentage van de bevolking aan de lage kant is.
- de werkgelegenheid in de industrie laag is evenals de investeringsquote.
- het peil van de collectieve uitgaven hoog is en de stijging ervan onbeheerst.

- het nominale loonpeil hoog is t.o.v. andere landen, met als gevolg dat de prijzen aan de hoge kant zijn (merk op dat het C.P.B. de loonstijging als oorzaak voor prijsstijging ziet en niet omgekeerd). (zie fig. 2)

Voor 1985 verwacht het C.P.B. dat er in dat jaar minstens 500.000 werklozen en daarnaast 640.000 arbeidsongeschikten zullen zijn.

De energie balans zal steeds grotere tekorten gaan vertonen; 10 miljard in 1985 en 30 miljard in 1990. De bedrijfsinvesteringen zullen traag verlopen. De nog gezonde sectoren van de industrie (energie productie, landbouw, dienstenproductie, handel en kwartaire dienstverlening) zullen in de verdrukking komen. De dienstensector die in de zeventiger jaren de uitstoot van arbeid uit de industrie redelijk kon opvangen, zal nauwelijks groeien en dus weinig nieuwe arbeidsplaatsen meer opleveren. (zie fig. 3)

De oplossing voor deze economische narigheid vat het C.P.B. samen in één sleutelwoord: matigen!

Het verwoordt dit in drie scenario's die uitgaan van al dan niet vrijwillige loonmatiging. Het liefst zou het C.P.B. ook alle koppelmecanismen overboord zetten (lonen-minima-uitkeringen). Om de koopkracht niet al te erg aan te tasten is het C.P.B. in eerste instantie voorstander, en dat moet gezegd worden, van matiging van de brutolonen, eventueel gepaard gaande met belastingverlaging. Eerst echter moeten de gevolgen hiervan voor het financieringstekort van de overheid bekeken worden. De rente die de overheid in 1985 over haar schuld moet betalen wordt geschat 5% van het Nationale Inkomen te bedragen!!

Al met al niet zo'n geweldig vooruitzicht wat de planners ons bieden.

figuur 2: Ontwikkeling der uurloonkosten, verhouding in de nijverheid (exclusief openbare nutsbedrijven); Nederland - 100

Nederland	Duitsland	Frankrijk	Italië	België	Luxemburg	Verenigd Koninkr.	Dene-marken
1972 100	101	76	77	91	95		
1973 100	102	78	68	93	93	52	92
1974 100	96	67	60	90	92	48	92
1975 100	89	71	65	92	87	45	89
1976 100	87	70	60	92	89	40	87
1977 100	90	68		97	94	38	84

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, sociale maandstatistiek, juni 1979

F.N.V.

De F.N.V.- nota 'Aan de slag' is veel beperkter van opzet dan het W.R.R. en C.P.B.- rapport. De F.N.V.- nota constateert, dat er 400.000 werklozen zijn, en dat daar iets aan gedaan moet worden. Allereerst meent de F.N.V., dat de groei welliswaar selectief, hersteld moet worden. De F.N.V. wil met allerlei maatregelen bereiken, dat die groei hoger is dan de groei die het C.P.B. voorspelt voor de komende jaren voor ons land(1,5%) en denkt aan een economische groei die minstens evenhoog is als de andere OESO-landen(2,5%) en liefst nog hoger.

Om dit te bereiken wil de F.N.V.:

- investeringssubsidies, gericht op ondernemingen en bedrijfstakken die een belangrijke taak hebben, en moet vooral gericht zijn op het financieren van nieuwe activiteiten van bedrijven.
- investeringsovereenkomsten - bedoeld om risico bij investeringen te helpen dragen, maar ook om te delen in het succes.
- Door zelf bedrijven te stichten, in strategisch belangrijke bedrijfstakken, om de apathie te doorbreken.
- nationale investeringsmaatschappij oprichten om als gangmaker dienst te doen(Hoe het F.N.V. dat precies ziet wordt niet duidelijk).
- slagvaardig arbeidsmarktbeleid, om mensen op te leiden die nodig zijn, en, na scholing een arbeidsplaats.
- structuurplannen voor de regio.

De F.N.V. denkt aan concrete projecten om de gang er al vast in te zetten.

Allereerst een bouwprogramma, om de nieuwbouw en stadsvernieuwing op gang te brengen; een energiebeleid om huizen te isoleren, het gebruik van energie in bedrijven terug te dringen en een onderzoeksprogramma voor goedkope ener-

gie; vernieuwing van het bedrijfsleven door het uitselcteren van bedrijven met toekomst en deze intensief steunen, o.a. de glasvezelkabel, ontziltingsindustrie, off-shore, chemische-en grondstoffenindustrie, enz. Ook wordt gedacht aan industrie voor milieu en energiebesparing; projecten die de F.N.V. 'smeerolie projecten' noemt en waarmee ze bedoeld speurwerk voor marktverkenning en producten; uitbreiding van collectieve voorzieningen, zoals vergroting van eerstelijns gezondheidszorg en maatschappelijke diensten, onderwijsvoorzieningen voor volwassenen, uitbreiding openbaar vervoer, kinderopvang enz.

De F.N.V. meent, dat dit niet voldoende zal zijn om iedereen aan het werk te helpen, en acht daarom arbeidstijdverkorting nodig.

De nota geeft verder aan de manier hoe een ander bekostigd moet worden. Zij noemt daarbij: versnelde aardgaswinning voor een energie vriendelijke toekomst; beter gebruik van de bestaande investeringspremies; exportwinst op het aardgas gerichter besteden; gaswinsten olie-maatschappijen afromen; opschonen van het zwarte circuit(door versterking belastingdienst), beleggingsvoorschriften voor individuele beleggers, en het stroomlijnen van subsidieregelingen (er bestaan nu 80 regelingen).

Opvallend is, dat terwijl de andere nota's spreken over loonmatiging als zijnde absolute noodzaak, de F.N.V.-nota het heeft over investeringsloon. Daar bedoeld zij dan mee, dat de werknemers risicodragend kapitaal ter beschikking stellen aan de ondernemingen. In feite betekent dit gewoon, dat werknemers koopkracht inleveren voor een aandeel in het bedrijf.

Als laatste willen wij aandacht geven aan het rapport van de commissie-Wagner.

Deze commissie, die bestaat uit vertegenwoordi-

figuur 3: Werkgelegenheidsontwikkeling 1953 - 1985 (manjaren en procentuele mutaties)

	1953 (x 1000 m.j.)	Mutaties in % t.o.v. 1953	1963 (x 1000 m.j.)	Mutaties in % t.o.v. 1963	1973 (x 1000 m.j.)	Mutaties in % t.o.v. 1973	1978 (x 1000 m.j.)	Mutaties in % t.o.v. 1978	1985 (x 1000 m.j.)
Landbouw	550	-2,7	420	-3,0	310	-1,7	285	-1,8	250
Nijverheid	1202	1,5	1395	-1,6	1185	-2,7	1033	-2,4	873
Bouw	339	2,3	425	1,0	470	-0,1	446	1,9	509
Diensten	1318	2,2	1639	2,6	2120	1,0	2229	0,5	2303
	3409	1,3	3879	0,5	4085	-0,2	3992	-0,2	3935

Redakteuren gezocht

Voorheen stond op deze plaats een 'leuk plaatje'. Daar komt nu verandering in. Zoals trouwe lezers wel gemerkt zullen hebben, hebben wij de laatste tijd getracht het inhoudelijk nivo van Rostra een beetje op te krikken. Waren wij in het verleden nog afhankelijk van sporadische voorhanden zijnde kopij, gelukkig is daar nu verandering in gekomen.

Veeluldig gelobby onder studenten en docenten heeft ervoor gezorgd, dat wij heden ons gelukkig kunnen prijzen met een ruim kopij aanbod en zodoende hebben kunnen beginnen met het formuleren van een redactie beleid.

Het een en ander betekent, dat wij nu beter de inhoudelijke kant van Rostra kunnen sturen door de aangeboden artikelen op hun inhoud te beoordelen. Ter ondersteuning van een dergelijk beleid zijn wij bezig de redactie op te delen in een aantal deelredacties, die zich ieder op een bepaald gebied van de economie zullen gaan concentreren. We dachten hierbij aan een bedrijfseconomies-, sociaaleconomies-, wetenschappelijk- en algemeen redakteur(trice). Opdeling van de re-

dacties op een dergelijke manier behoeft niet te worden gezien als een voldongen feit en hoeft ook niet te betekenen, dat een bepaalde 'specialist' zich niet meer met andere redactie afdelingen mag bemoeien.

Voorts: tegen de tijd dat deze Rostra in je bus ligt, zal er in de fakulteitsraad een voorstel worden behandeld dat de mogelijkheid opent tot het verlenen van vrijstelling voor een doctoraal tentamen klein, dan wel scriptie vrijstelling of een paper vrijstelling voor kandidaatsstudenten. Voorgestelde voorwaarden voor het verlenen van dergelijke vrijstelling behelzen een tweearig redactielidmaatschap en een nog overeen te komen aantal geplaatste artikelen.

Daar wij bij de voorbereiding van bovenstaand voorstel reeds positieve reacties ontvingen, hebben wij goede hoop dat de regeling door de fakulteitsraad zal worden aangenomen. Wij hebben zelf echter gesteld, dat het wel of niet konkretiseren van deze regeling geen voorwaarde is voor continuering van ons redactielidmaatschap.

Nieuwe redakteuren worden ook niet verwacht enkel door een dergelijke regeling tot redactielidmaatschap te worden bewogen. Interesse voor het redactionele werk opzich, en alles wat daarbij komt kijken, moet voorop staan.

Kortom: Wij vragen redakteuren/trices, die bereid zijn om met veel energie mee te werken aan de totstandkoming van een (serieus, goed) fakulteitsblad.

Een ieder die interesse heeft, kan zich komen opgeven op de redactieburelen (kamer 1339) of indien wij niet aanwezig zijn een schriftelijke notitie (naam, adres, telefoon) achter laten in onze postbak bij de portier.

Natuurlijk staan wij klaar om verdere informatie te verschaffen of suggesties in ontvangst te nemen.

Hopelijk tot ziens,
de redactie

figuur 4: Werkgelegenheidsontwikkeling binnen de dienstensectoren 1973 - 1978 en projectie 1978 - 1985 (mutaties in procenten)

	Ontwikkeling 1973 - 1978	Projectie 1978 - 1985		Projectie 1978 - 1985
- Handel	-0,4	-0,6		
- Ze - en luchtvaart	-1,15	-2,7		
- Overig transport en communicatie	0,7	-1,2		
«Internationale diensten»	-0,1	-0,8		
- Bank en verzekeringswezen	2,1	-0,5		
- Overige locale diensten	2,0	1,75		
«Locale diensten»	2,0	1,5		
Totaal dienstensectoren	1,0	0,5		

Bron: Instituut voor Economisch Onderzoek aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

Tijdens het ter perse gaan van dit nummer verschenen nog toekomstvisies van de hand van ambtenaren en van de Centraal Economische Commissie (CEC).

Hoofdt thema van alle nota's is, dat voor alle westerse landen sinds de verhoging van de olieprijs de economische groei sterk is afgenomen en dat getracht moet worden deze groei weer op gang te brengen.

Voor Nederland komt daar nog bij, dat de export eenzijdig is samengesteld, te veel gericht is op de E.G. en te weinig industriële goederen bevat. Iedereen is het er over eens, dat de industrie nieuwe impulsen moet krijgen en dat dit betaald moet worden ten laste van de koopkracht.

De discussie zal vooral gaan over wie die koopkracht moet inleveren en of er tegenover deze maticing een investeringsloon moet staan.

H.S.

gers van vakverbonden en industrie, borduurt voort op de W.R.R.-nota. Het is dan ook niet vreemd, dat haar conclusies tevens in de richting van de conclusies van de W.R.R.-nota gaan: krachtige steun aan kansrijke bedrijven, en tegelijkertijd oprichting van nieuwe industrieën. Geld hiervoor moet worden vrijgemaakt door loonmatiging en vermindering van de groei van gemeenschapsuitgaven.

Wegens plaatsgebrek moeten wij het hierbij laten. Het verschijnen van dergelijke toekomstplannen schijnt in positieve zin samen te hangen met de komst van een nieuw kabinet. Aangezien dat nieuwe kabinet nog wel enige tijd op zich zal laten wachten zullen er zeker nog nieuwe plannen verschijnen. Misschien kunnen we daarom in een volgende Rostra nog eens op de toekomst van de Nederlandse economie terugkomen.

Bronnen:

W.R.R.- Plaats en toekomst van de Nederlandse industrie, mei 1980

C.P.B.- De Nederlandse economie in 1985.

F.N.V.- Aan de slag, mei 1981

Rapport Commissie-Wagner, De Volkskrant 6-6-1981

EKONOOR

Enquête

Enige tijd geleden werd er uit de Dienst Studenten Welzijnzorg aan alle (sub-) fakulteiten een brief met een bijgevoegde enquête gestuurd. Aangezien de Universiteit wil trachten studiebelemmeringen voor vrouwelijke studenten op te heffen, was de enquête noodzakelijk ter inventarisatie van deze belemmeringen op de diverse fakulteiten. Deze belemmeringen zouden een dubbele taak van vrouwen (studie en huishouden) nog zwaarder kunnen maken.

Uiteraard ontving ook de Economische Fakulteit deze brief met het verzoek het er bijgevoegde enquêteformulier in te vullen.

Deze brief belandde op het 'buro' van het fakulteitsbestuur, het buro dus van bestuursadviseur Har Cosijn.

In nauw overleg met de heren Bert van Gelder (studie-adviseur) en Hans Oostendorp (onderwijsadviseur) werd door de heren van het bestuur (Venekamp, van Slijpe en de Vrije) en door Har Cosijn deze enquête ingevuld.

Dit ging niet zonder strubbelingen, daar één van de bestuursleden van mening was (en is), dat een dergelijke enquête in ieder geval mede, zo niet alleen, door vrouwen ingevuld dient te worden. Helaas waren de andere heren van het bestuur en Har Cosijn niet van zins een dergelijke, 'moeilijke' procedure te starten. Het kost immers moeite en tijd, nietwaar, om achter de adressen van vrouwelijke studenten te komen, zeker voor het hoofd van het fakulteitsburo (voor niet-ingewijden: Har Cosijn).

Bovendien hadden de heren er blijkbaar niet bij stil gestaan, dat Marga Bruyn - Hundt zeker zinnige informatie had kunnen verschaffen, over het al dan niet goed functioneren van genomen maatregelen, of over maatregelen, die in de toekomst genomen zouden kunnen worden.

Om er achter te komen, wat nu de werkelijke reden was voor een dergelijke, op z'n zachtst gezegd vreemde gang van zaken, enkele van de heren maar eens opgebeld, met de vraag of zij het terecht vinden, dat er geen vrouwen zijn ingeschakeld bij het invullen van deze enquête.

Bert van Gelder: 'Ik was alleen aangetrokken om te adviseren, maar ik heb er eigenlijk niet bij stil gestaan of daar nou vrouwen bij moesten zijn.' Terwijl dat zelfs een twistpunt is geweest binnen het bestuur.

Hans Oostendorp, al snel van te voren ingelicht door van Gelder: 'Ja, eigenlijk heb je wel gelijk, nu ik er over nadenk. Vrouwen hadden best kunnen helpen bij het beantwoorden van de vragen. Maar het waren slechts algemene vragen en eigenlijk is het bestuur er voor verantwoordelijk. Maar wij hadden hen er inderdaad wel op kunnen wijzen, ja'. Ook een weinig verheffend antwoord.

Dus dan maar degene, die naar mijn mening voor een groot deel verantwoordelijk is voor de gevolgdde procedure, *Har Cosijn* (zie interview Rostra 82) om commentaar verzocht.

Allereerst vindt Cosijn 'het onzin, zo'n enquête. Waarom nou speciaal over dubbele belasting van vrouwen? Mannen kunnen toch net zo goed dubbel belast zijn? Je moet het dan naar beide kanten doen, en geen speciale voorzieningen voor vrouwen treffen'. Hetgeen uiteraard geen reden is om een enquête naar de dubbele belasting van vrouwen dus maar nonsens te vinden.

Of het niet wenselijk is vrouwen bij zo'n enquête bespreking te betrekken? Volgens Cosijn zo mogelijk nog meer onzin, daar 'de brief tenslotte aan het bestuur was gericht'. En daar zitten nu eenmaal 'toevallig' geen vrouwen in. Maar het bestuur laat zich toch ook adviseren door van Gelder en Oostendorp? Cosijn: '*De studieadviseur is nou eenmaal een man, het had net zo goed een vrouw kunnen zijn*'. ??? 'Ja, het ging puur om organisatorische vragen, of bepaalde voorzieningen wel of niet getroffen zijn. Daar heb je toch niet apart nog eens vrouwen bij nodig?'. Maar de extra ruimte op het enquêteformulier dan, waar nog opmerkingen geplaatst konden worden. Konden daar geen reacties van vrouwen komen? Dat bleek niet nodig, bovendien '*zie ik het probleem niet, hoor*. Er werden vragen gesteld aan het bestuur en het was helemaal niet nodig dat daar vrouwen (de belanghebbenden, NdB) bij aanwezig waren'.

Een dergelijke houding is tekenend voor wat men in de opmerkelijke antwoorden van de enquête kan vinden.

Uit deze beantwoording namelijk blijkt, dat vervaldata van tentamens i.v.m. zwangerschap niet worden opgeschoven en er geen mogelijkheid bestaat voor een alternatief tentamen als ten gevolge van zwangerschap moet worden verzuimd. Wel zegt men in het algemeen gesproken in het kader van de (centrale) onderwijsplanning rekening te houden met een dubbele verantwoordelijkheid. Het zwanger zijn en bevallen valt daar dus blijkbaar niet onder. *Misschien zou de fakulteitsraad zich eens over een regeling hieromtrent kunnen buigen?*

Dat dit op initiatief van (de meerderheid van) het bestuur of Har Cosijn echt niet zal gebeuren mag blijken uit een zin uit de brief (namens het bestuur ondertekend door Har Cosijn), die samen met het ingevulde enquêteformulier werd toegestuurd naar Studentenwelzijnzorg: '*...Het beleid van de Fakulteit is er op gericht knelpunten in het onderwijs tijdig te signaleren en te voorkomen, onafhankelijk van de vraag of het hier mannelijke of vrouwelijke studenten betreft...*'.

Medische keuring

Een ieder, die solliciteert komt te zijner tijd in aanraking met de medische keuring door de bedrijfsarts.

Behalve een al dan niet gedegen lichamelijk onderzoek zal aan de sollicitant tevens een (ellenlange) vragenlijst worden voorgelegd. Er staan vragen in over ziektes die men zelf heeft gehad, maar ook informeert men naar het ziektebeeld van familieleden. Dat zijn dan niet alleen tuberculose of astma, doch vreemd genoeg ook alcoholisme en zelfmoord. Zou een familielid van een zelfdoder of alcoholist volgens de arts ook die neigingen hebben en dan in psychisch opzicht minder geschikt zijn voor de betreffende functie?

Voor vrouwen geldt nog een aparte vragen categorie ('Alleen voor VROUWEN'): gebruikt u de pil en hoe verloopt bij u de menstruatie? Reden voor dit soort vragen volgens een arts: 'Je wilt een beginbeeld krijgen van de gezondheid van iemand, zodat als iemand later met klachten komt, je een uitgangspunt hebt. Het kan bijvoorbeeld zijn, dat chemische stoffen die vrijkomen tijdens het werk kunnen inwerken op de maandelijksse cyclus van een vrouw'. Dit zelfde geldt uiteraard ook voor de vruchtbaarheid van de man, die dan logischerwijze een sperma-onderzoek zou moeten krijgen. Alleen gebeurt dit niet, want 'de barrière is daar voor te hoog'.

Maar ook vrouwen vinden het niet altijd prettig (en zeker niet noodzakelijk) om over menstruatie, zwangerschappen en eventuele abortus uit te moeten wijden. Zeker op dat laatste zijn vreemde reacties van artsen mogelijk: 'Je zult wel ontzettende schuldgevoelens krijgen als later zou blijken dat je geen kinderen meer zou kunnen krijgen'. De arts als bevoogder van de vrouw, terwijl voor mannen nog steeds 'de barrières zo hoog zijn'.

Tot slot een citaat uit een artikel uit Medisch Contact: '*...een keuring, die het potentiële arbeidsvermogen heeft voor de functie kan daarvoor toch ongeschikt zijn omdat bijvoorbeeld zijn (lees: haar, NdB) psychosociale belasting door privéomstandigheden reeds zodanig is dat het beschikbare (rest)arbeidsvermogen onvoldoende is voor een normale dienstvervulling van de functie. Voorbeelden: de gescheiden vrouw, de weduwe met twee kinderen, de ongehuwde oudere vrouw met zorg over bejaarde ouders*'.

Bron: KU nieuws, 13-3-1981

Dijker en Doornbos/accountants is een maatschap van register-accountants met een omvangrijk pakket van cliënten.

Zij bestrijkt een breed terrein van activiteiten binnen de accountancy, zoals controlewerk, investigations en advieswerk op administratief en bedrijfsorganisatorisch gebied.

Wij zoeken voor onze vestigingen in Groningen, Den Haag, Utrecht, Rotterdam, Amsterdam en Tilburg enkele onlangs afgestudeerde of binnenkort afstuderende

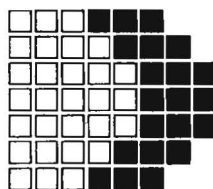
bedrijfseconomen

Mensen met studiezijn, die geïnteresseerd zijn in een loopbaan in de accountancy, kunnen binnen onze maatschap een goede toekomst vinden. Zij zullen in de aanvangsfase worden ingezet in de controlepraktijk en daarbij in de gelegenheid worden gesteld om zichzelf verder te ontwikkelen binnen het accountantsberoep. Voor het volgen van de postdoctorale studie accountancy hebben wij ruime studiefaciliteiten.

Sollicitatiebrieven kunt u richten aan onze Centrale Personeelsdienst t.a.v. mevrouw M.J. Schiere, Sweelincklaan 1, 3720 AA Bilthoven, bij wie ook nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen.
Telefoon: 030 - 790844.

Dijker en Doornbos/accountants

Alkmaar Amsterdam Arnhem Bergen op Zoom Breda
Doetinchem Emmen 's-Gravenhage Groningen
Heerlen Helmond Hengelo (O) 's-Hertogenbosch
Hilversum Leeuwarden Middelburg Nijmegen
Roermond Roosendaal Rotterdam Tilburg Utrecht
Zwolle Antwerpen Brussel Willemstad (Curaçao)

De Donkere Kamer van Democratus

De formatie. Het gezelschapsspel voor schertspoliticologen en politieke onbenulligen. Het ultieme maar lang gerekte moment van zaken doen (Romme). Het malle democratische hospitaal. Precies 8.686.387 patiënten samengedreven in de wachtkamer. hebben allemaal keurig hun partij-voorkeur laten nakijken. De foto is op één dag geschoten, maar de ontwikkeling van het kabinetsplaatje laat langer op zich wachten, De dokters houden een samenscholing in de donkere kamer. Ze smeden een coalitie.

Coalitie

Volgens een door De Swaan ontwikkelde speltheorie dient een regeringscoalitie aan twee vereisten te voldoen. Ten eerste moet de coalitie juist groot genoeg zijn om een meerderheid te verkrijgen. De coalitie mag niet te groot zijn. Dan moeten de coalitiegenoten de macht te fors versnipperen en dat willen ze niet. De coalitie is groot genoeg als geen enkele coalitiegenoot gemist kan worden bij de handhaving van de coalitie.

Ten tweede moet de coalitie gesloten zijn. Nemen we alle strijdpunten bijeen en halen we daarmee wat fraaie rekenoefjes uit, dan resulteert een rij van links naar rechts: PSP, CPN, PPR, PVDA, D'66, CDA, VVD, SGP, GPV en RPF. Stel dat de PSP, de CPN en de PVDA de lang verbeide bolsjewistische greep naar de macht doen, dan is de dictatuur van het proletariaat niet gesloten. Er is een gat waar de PPR behoort.

Twaalf van de twintig kabinetten die Nederland tussen 1918 en 1972 bestuurden voldeden aan deze twee vereisten. Aan de vereiste van geslotenheid voldeden de meeste kabinetten sedert 1918. De vereiste van de grootte van het genoeg is minder toepasselijk omdat onze politieke elite vanouds een hekel heeft aan minderheidsavonturen in een verzuilde wereld. Men wil dan iedereen aan het overheidsbeleid verplichten en zoekt een kamerbrede steun.

Minderheidskabinet

Stel dat er op basis van de verkiezingsuitslag van 26 mei jongstleden geen meerderheidskabinet gevormd kan worden, dan zou je kunnen dagdromen over een minderheidskabinet. Dat kan een buiten-parlementair kabinet zijn, zonder regeeraccorderen en met vrije beleidskwesties in overvloed, maar dat hoeft niet. In elk geval zijn er twee mogelijkheden.

Er kan een links minderheidskabinet geboren worden (PVDA en D'66 met 61 zetels) dat door 9 lieden van klein links wordt gedoogd. Dat komt neer op de slaperdijk van het parlementaire socialisme. Dus dat moest maar vergeten worden.

Er kan ook een rechts minderheidskabinet ontstaan (74 zetels voor CDA en VVD). God zal het niet verhoeden, mits 6 lieden van klein rechts het maar behoeden. Deze coalitie is werkbaar. Maar alle macht komt in de handen van Meindert Leerling en dat wordt Meester Van Agt waarschijnlijk te gortig. Bovendien krijgt het CDA dan weer last

van loyalistische puistjes, En er is nog meer. In een recent politicologisch onderzoek onder leiding van Van Schendelen is vastgesteld dat slechts 2 van de ondervraagde 67 kamerleden van CDA en VVD een persoonlijke voorkeur hebben voor een voortzetting van de samenwerking tussen deze partijen. Heel verrassend. Nee, minderheidskabinetten worden voorlopig nooit wat.

Meerderheidskabinet

In de meerderheidsconstructie die er sowieso komt blijft het CDA onder alle omstandigheden - op één na - alomtegenwoordig. Onze godvrezende Grünen nemen nu een keer de spilpositie in in het bestel.

Een eerste alternatief is een kongsi van de PVDA en het CDA. Een soort tweezijdig monopolie van wisselende gevers en nemers op basis van 92 zetels. Een herhaling ook van Beel 1 - zou hij nog in leven zijn? - in de jaren 1946-1948 toen PVDA en KVP samenwerkten op basis van 61 zetels.

Er is maar één hinderpaal. Door zich beide te ontdoen van D'66 breekt de PVDA een belofte en voert het CDA uit wat het in 1977 eens gewild heeft. Dat is echter, in het taalstelsel van de huidige premier, een dekselse hobbel die niet licht wordt beklommen. De grote winnaar van de verkiezingen zou buiten de regering blijven en, wat abnormaler is, er ontstaat een gat in de coalitie. Een tweede alternatief is een verbond tussen D'66, CDA en VVD dat goed is voor 91 zetels. Voor het CDA bezit deze coalitie een overweldigende schoonheid. De christen-democraten bezetten een centrale plaats tussen de links-liberalen en de rechts-liberalen, hetgeen doet denken aan de jaren 1952-1956 toen de socialisten en de protestanten om het katholieke centrum cirkelden.

Voor de VVD is deze coalitie ook comfortabel. Men blijft regeren - en dat is de essentie volgens Wiegel's definitie van het nationaal belang. D'66 wordt opgenomen en kan later wellicht opnieuw verdwijnen om dan het trieste lot van DS'70 te ondergaan. De combinatie D'66, CDA en VVD wordt nogal gepropageerd in ondernemersland en oogt bovendien als een passende weerspiegeling van het kiezersgemoed. Die kiezers hebben het beleid Van Agt-Wiegel niet heus gekraakt. Ze hebben wel de oppositie-stijl van Jan Terlouw beloofd, maar die wordt in deze combinatie dan ook de nieuwe minister van Economische Zaken.

Ook hier is echter een obstakel. Jan Terlouw heeft immers beloofd dat hij nimmer bij kaarslicht en groeiwijn zou aanschuiven bij Van Agt en Wiegel. Hij zal dit dus nooit doen, tenzij het landsbelang aan het slot van een slopende formatie vordert dat hij zijn tafelmanieren aanpast. Hier doemt misschien een duivels perspectief op voor tactici in het CDA. In alle geslepenheid dienen die dan te beseffen dat deze coalitie juist groot genoeg is. Als D'66 niet wil gaat het feestje niet door. Terlouw komt vroeg of laat toch wel onder dak en loopt dus minder het risico dat zijn

zetelwinst onbenut blijft en in vier jaar tijd weer teloor gaat als hij Van Agt bruskeert (zoal Joop den Uyl is overkomen).

Een derde alternatief is een alliantie tussen PVDA, D'66 en VVD. Deze combinatie telt 87 zetels. Dit is die unieke meerderheidsconstructie waarin het CDA het historische zuur van de oppositie mag smaken. De narigheid is dat dit misschien een vitale coalitie voor de toekomst is als het CDA ten volle is vergrijsd en D'66 binnen en buiten Limburg de nieuwe middenpartij geworden is; het is zeker geen effectieve coalitie voor het heden. PVDA en VVD sluiten elkaar thans uit en, wat onhandiger is, er valt een gat in deze coalitie. Een Van Agt-gat.

Vierde macht

Een vierde alternatief komt nu naar voren, een alternatief waarop niet de ondernemers maar de werknemers hun hoop hebben gevestigd. Een regering van PVDA, D'66 en CDA op grond van 109 zetels (recordhouder Cals had er in 1965-1966 106). Deze semi-nationale coalitie is ietwat te groot, want D'66 zou zonder bezwaar tijdens de rit kunnen worden afgedankt. De coalitie is echter gesloten en dat is ook wat waard. Deze coalitie is, zoals bekend, de eerst prioriteit van D'66. Deze coalitie staat ook hoog genoteerd bij de top van de PVDA, al moet Ed van Thijn zijn vervolgnotitie 'Wat te doen met 9 zetels verlies?' nog schrijven. Alleen het CDA moet iets wegslikken. Met behulp van beproefde techniek van het lood-om-oud-ijzer dient de VVD te worden vervangen door het complete voormalige oppositie-blok. Het gaat evenwel om een coalitie die juist groot genoeg is. Het CDA kan steeds dreigen op te stappen als Nederland te links wordt.

Deze coalitie is even instabiel als de Cals-coalitie en kan er alleen komen door alle personele en programmatische tegenstellingen heen.

Tweehonderd dagen

De conclusie ligt voor het oprapen. Eerst beleeft de burgerij de tweehonderd dagen voor Kerstmis vol informateurs met grijze regenjassen, memoranda over de werkloosheidsbestrijding, partijraden over de zetelverdeling en demissionaire bezuinigingsplannen. Dan zullen de middenpartijen D'66 en het CDA aan de macht komen, met de VVD óf met de PVDA. Alleen in het laatste geval zullen de ministers weer kissebissen, zoals dat gaat in crisistijd. Alleen dan zullen ze weer over straat rollen met ruzie, zoals dat hoort in democratisch domineesland.

Jos de Beus
Economische Faculteit
UvA

A. de Swaan, *Coalition theories and cabinet formations*, Amsterdam, 1973

M.P.C.M. van Schendelen, J.J.A. Thomassen en H. Daudt, *Leden van de staten-generaal*, 's-Gravenhage, 1981

Elke bedrijfseconoom m/v zou de kansen bij Unilever eens moeten bekijken

Want die zijn er te over. Zowel op financieel-economisch gebied als in de marketing-sector. Begrijpelijk. Unilever is een zeer gevarieerd bedrijf met een sterk doorgevoerd decentralisatiebeleid. Dat geeft ruimte aan management op verschillend gebied bij een groot aantal zelfstandige werkmaatschappijen.

Voor bedrijfseconomen betekent dat: levendig en afwisselend werk in een dynamisch, soepel ondernemersklimaat; met een (snel) groeiende zelfstandigheid en verantwoordelijkheid.

Financieel-economische sector

De mogelijkheden in de financieel-economische sfeer zijn bij Unilever ruim en aantrekkelijk. In de eerste plaats bestaat er door decentralisatie een grote verscheidenheid van functies op het hoofdkantoor en bij de werkmaatschappijen. Daarnaast brengt het grote aantal produkten differentiatie in problemen, werkklimaat en beleid.

Uw functie bij een Unilever werkmaatschappij omvat intensief contact met een aantal bedrijfssectoren. U krijgt te maken met productie-, marketing- en verkoopprocessen die bedrijfseconomische ondersteuning vragen. Al heel spoedig verwacht men van u een bijdrage in formulering en uitvoering van het beleid.

Ook de afdeling Interne Accountantscontrole blijkt vaak een platform voor verdere ontplooiing. Het contact met de grote verscheidenheid aan Unilever bedrijven resulteert niet alleen in een afwisselende job waarin controle en advies elkaar aanvullen, maar verschaft u tevens de ervaring die bij Unilever ook voor toekomstige functies bijzonder wordt gewaardeerd. Het volgen van een postdoctorale accountancy-opleiding is voor alle hierboven genoemde functies noodzakelijk.

Marketing sector

Van het totale pakket merkartikelen in Nederland neemt Unilever een fors deel voor zijn rekening. U vindt daarin overwegend bekende namen zoals b.v. Blue Band, Becel, Omo, All, Iglo, Unox en Calvé. Marktleiders vaak, die hun plaats in de winkels snel verruilen voor gebruik in het huishouden. Om de produkten op hun levensweg adequaat te kunnen begeleiden, beschikt elke werkmaatschappij over een hooggekwalificeerd marketing-apparaat, waarin alle activiteiten rond de produkten gecoördineerd, begeleid en bijgesteld worden, vanaf de fase voor introductie tot en met de consumptie.

Mocht u een marketingfunctie bij een van onze ondernemingen ambiëren, dan krijgt u een bijzonder boeiende job.

U bent dan namelijk betrokken bij het concipiëren en uitvoeren van beleidsplannen, die de levensloop van een produkt bepalen. U werkt daarbij nauw samen met onder andere produktontwikkeling, productie, verkoop, marktonderzoek, het reclamebureau en de bedrijfseconomische afdeling. Naast de uiterst belangrijke „training on the job” is er een uitstekende eigen marketopleiding in de vorm van seminars om u voor de specifieke kanten van uw functie te bekwalamen.

Als deze korte schetsen uw belangstelling wekten en u uzelf in een beleidsuitvoerende en beleidsformulerende functie bij Unilever ziet zitten, als u bovendien de mogelijkheid van afwisseling van functie en standplaats aantrekkelijk vindt dan willen wij u graag ontmoeten. Oriënterend wederzijds en uiteraard geheel vrijblijvend.

Een afspraak voor een gesprek maakt u met (voor de financieel-economische sector) de heer R. Staal, telefoonnummer 010 - 644240; (voor de marketingsector) de heer K. de Boer, telefoonnummer 010 - 644248.

Unilever omvat een indrukwekkend aantal werkmaatschappijen. In 75 landen staan haar medewerkers midden in het dynamische marktgebeuren van alledag. Dit biedt de goede manager hoogst interessante kansen in een veelzijdig concern. Indien u behoefte heeft om geïnformeerd te worden over andere mogelijkheden bij Unilever, dan kunt u vanzelfsprekend eveneens contact opnemen. Belt u dan: 010 - 644232.

 Unilever

Zwartboek selectief.

Enigszins nieuwsgierig begon ik in het *'zwartboek selectie'* te lezen. Het lag in de lijn der verwachtingen dat enkele zwakke punten in het onderwijs zouden worden belicht. Dat deze zwakke punten echter het resultaat zijn van meerdere factoren is nog niet iedereen duidelijk. Naar mijn mening heeft de Aktiegroep Economen teveel de nadruk gelegd op het feit dat er alleen bij de aanbieders van het onderwijs iets mis is. Voorbijgegaan wordt aan het feit dat niet alle studenten even serieus met hun studie bezig zijn als de leden van de Aktiegroep Economen.

Gedachtenkronkels

In de inleiding van het zwartboek valt te lezen dat stafleden aan gedachtenkronkels lijdend. Om alle gedachtenkronkels uit te bannen heeft de Aktiegroep Economen een aantal statistieken bijgevoegd. Helaas laten ze wel het een en ander te wensen over. Beweerd wordt, dat de slagingspercentages lager zijn dan in feite is weergegeven. Dit komt omdat een aantal mensen die zich hebben opgegeven zich op het laatste moment hebben teruggetrokken. Hoe groot deze groep is wordt niet vermeld, maar het wordt de stafleden wel verweten dat zij met cijfers manipuleren. Overigens is het door stafleden gebruikte percentage het enig juiste omdat alleen dit cijfer 'iets' kan zeggen over het tentamen.

Op bladzijde 7 van het zwartboek klaagt een student: *'Vooral niet nadenken'* Inderdaad, dat is niet gebeurd. De voornaamste reden dat hij of zij economie is gaan studeren was; '...het terug vinden van problemen in de maatschappij...' Tot nu toe heeft deze anonieme klaagzanger de realiteit nog niet ontdekt.

Dat elementaire basiskennis van statistiek, wiskunde, macro en micro wel eens noodzakelijk zou kunnen zijn om de problemen in de maatschappij

te kunnen oplossen is bij deze student blijkbaar nog niet opgekomen. Ook inzicht in de samenhang van de economie ontbreekt (blz.9). Dat dit inzicht wel eens mede tot stand zou kunnen komen door mathematische, abstracte modellen en andere theoretische modellen wordt over het hoofd gezien.

Tentamenvorm

Op bladzijde 10 van het zwartboek wordt beweerd dat één van de belangrijkste mechanismes waarmee de demotivatie in het onderwijs wordt gepompt de tentamenvorm is. Het lijkt mij overdreven om te denken dat de demotivatie verdwenen is als de tentamens een veelzijdiger toetsing bevatten, in plaats van de eenzijdige multiple-choice vragen. Je studeert toch niet om de docent te laten zien dat je het wel weet, maar om zelf het idee te hebben dat je van de studie wat hebt opgestoken?

Veranderingen

Over de voorstellen voor veranderingen wil ik het volgende opmerken:

-Docenten moeten op onderwijskwaliteiten, maar zeker ook op *wetenschappelijke publicaties*, worden beoordeeld. Een garantie voor goed onderwijs ligt tenslotte voor een deel ook in de wetenschappelijke kwaliteiten van een docent.

-Theoretische, mathematische modellen in het onderwijs moeten niet vervallen. Het *aanleren van abstract denken* wordt hiermee bevorderd. Elementaire basiskennis zal ook in de toekomst moeten worden bijgebracht. Konfrontatiestudie zou elementaire theorieën tegenover elkaar kunnen stellen.

-Het *referaten systeem* kan een enorme verbetering zijn.

-Studentengroepen waar de ene week wel en de andere week niet een docent aanwezig is, is volgens mij in de propedeuse niet realiseerbaar vanwege de instelling of motivatie van sommige studenten. In de kandidaats is dit bij sommige onderdelen zeker een oplossing om het *onderwijs aantrekkelijker te maken*.

-Het invoeren van *take home tentamens* zal ongetwijfeld zijn vruchten afwerpen als de vragen van inhoudelijke aard zijn. In het algemeen zal je dan diepgaand met de stof bezig zijn. Dit geldt zeker voor studenten die zichzelf moeilijk tot studeren kunnen zetten.

-*Leeronderzoek* is een prima zaak als tentamenvorm. Bij statistiek zal de maatschappelijke relevantie van aangeleerde technieken naar voren komen.

-Het *leercontract* zal een prettiger manier van werken met zich meebrengen. Hierbij bedoel ik het leercontract omschreven op pagina 17. Het zal wel zo moeten zijn dat dit niet gaat leiden tot specialistische thema's. De stof zal algemeen omvattend moeten blijven.

Eenzijdig

Tenslotte wil ik opmerken dat de eenzijdige belichting van de studieuitval en de daarmee samenhangende motivatie door de Aktiegroep Economen niet moet gaan leiden tot een discussie over 'zwartboek selectie'. De aangegeven koersveranderingen zijn te waardevol om hier zomaar aan voorbij te gaan. *We moeten alleen niet vergeten dat voor een verbetering van het onderwijs, de vermindering van het aantal afvallers, de medewerking van studenten en docenten vereist is.*

Diederik Nevenzeel

Onderwijs ter discussie

'De beuk moet er maar eens in, het onderwijs moet op de helling.' Zo eindigt het eerst hoofdstuk van het Zwartboek Selectie van de Aktiegroep Economen. Dit Zwartboek, elders in Rostra besproken, was bedoeld om in de faculteit een discussie te starten over de kwaliteit van het onderwijs. Omdat de faculteit zelf niets deed, heeft een groep studenten het initiatief genomen om afgelopen maand een discussiedag te organiseren over het onderwijs.

20 mei vond deze onderwijsdag plaats. Er was een programma opgesteld van 's ochtends half elf tot 's middags vier uur. In het programma was naast een aantal inleiders, die van te voren een verhaal hadden voorbereid, veel ruimte gelaten voor discussiebijdrage's vanuit de zaal om een zo breed mogelijke peiling van meningen en ideeën te krijgen.

De opkomst van zowel studenten als docenten was eigenlijk de hele dag goed. Ik schat dat ruim 50 studenten delen van de dag aan de discussie deelnamen, terwijl ook docenten van de meeste vakgroepen aanwezig waren. Sommige vakgroepen blonken niet uit in opkomst. Van micro herinner ik me bijvoorbeeld alleen het gezicht van van der Staak en ook de opkomst uit de vakgroep bedrijfseconomie was mager. Opvallend dat het juist deze vakgroepen waren, beiden hadden nl. ook niet schriftelijk op het Zwartboek gereageerd. Bedroevend hoe deze vakgroepen zich met het onderwijs bezig houden.

In de ochtend reageerde docenten uit verschillende vakgroepen op een aantal studenten, die de ideeën uit het Zwartboek verwoordden. In verschillende toonaarden wezen die docenten op de onontkoombaarheid van het huidige studieprogramma. Weinig hoop op verbetering dus.

Toch was het opvallend dat er van verschillende docenten uit de zaal veel ondersteuning kwam voor de kritiek uit het Zwartboek. Verschillende docenten kwamen met uitgewerkte voorstellen voor studievormen die motiverender zijn dan het huidige programma. Dit lijkt me een belangrijke steun voor verbetering van de studie. Het moet mogelijk zijn om in samenwerking met een aantal docenten uit een vakgroep experimentele programma's op te stellen voor b.v. één werkgroep. De ervaringen met dit soort programma's kunnen basis vormen voor verbetering van het onderwijs in alle werkgroepen.

's Middags hield Adriaan Dorresteyn van de vakgroep Recht een verhaal over de onderwijsverbeteringen die in zijn vakgroep al waren gerealiseerd. Hij wilde met name laten zien dat vernieuwing van onderwijs niet persé meer tijd kost. Wel moet een vakgroep dan iemand verantwoordelijk maken voor het inlezen in literatuur over onderwijsvormen en voor het doen van voorstellen.

Coopers & Lybrand Nederland maakt deel uit van een internationale organisatie van accountants, belastingadviseurs en organisatie-adviseurs met vestigingen in 93 landen.

De belastingadviesafdeling neemt binnen de Nederlandse maatschap een belangrijke plaats in en treedt zelfstandig naar buiten op. Onze praktijk richt zich met name op de fiscale begeleiding van de binnen en buiten Nederland opererende ondernemingen en hun aandeelhouders.

Voor onze praktijk in Rotterdam en Amsterdam zoeken wij contact met

FISCAAL-JURISTEN en FISCAAL-ECONOMEN

pas afgestudeerd of met praktijkervaring.

Wij kunnen u het volgende bieden:

- een zeer gevarieerde praktijkopleiding op het gebied van het Nederlandse en het internationale belastingrecht;
- deelname aan interne en externe cursussen om uw praktijkervaring te ondersteunen en te verruimen;
- een intensieve inwerkperiode en daarna een zo ruim mogelijke verantwoordelijkheid voor een eigen cliëntenbestand;
- internationale contacten met cliënten en met de Coopers & Lybrand kantoren in het buitenland;
- de mogelijkheid ervaring op te doen in één van onze buitenlandse kantoren;
- uitstekende arbeidsvoorwaarden en ruime carrièremogelijkheden binnen onze snel groeiende praktijk.

Wij zijn ervan overtuigd dat wij aan serieus in het beroep van belastingadviseur geïnteresseerden, één van de meest aantrekkelijke functies kunnen bieden die voor een afgestudeerd academicus openstaan.

U kunt vrijblijvend met ons kantoor kennis maken. Neem daartoe contact op met Drs. J.J.R. Roes in Rotterdam, of Mr. W.L.J. Bröcker in Amsterdam.

Coopers
& Lybrand
Nederland

Westblaak 100,
3012 KM Rotterdam
tel. 010-130680

Leidseplein 29,
1017 PS Amsterdam
tel. 020-221355

Gerard Blom (onderwijskundige bij het COWO) liet zien, dat voor verhoging van de studiemotivatie het nodig is, dat de relevantie van de studie voor studenten duidelijk wordt. Hij stelde daarom het volgende medicijn voor: 1) Studenten vragen op kolleges steeds naar het waarom van een studieonderdeel. 2) Ook op tentamens worden dat soort vragen gesteld. 3) Het onderwijs moet

het ontstaan van theoriën behandelen, omdat daar vaak het makkelijkst het waarom van een theorie te vinden is.

Gezien het enthousiasme waarmee is deelgenomen aan de dag, lijkt het me van belang dat er

over de problemen met ons onderwijs verder wordt gewerkt. Misschien is het goed om na de vakantie een dag te organiseren waarop vakgroepen voorstellen voor verbetering presenteren. Tot slot: Van de discussie is een verslag te verkrijgen bij de Aktiegroep Economen.

Coen Teulings

Onderwijs en demotivatie: een discussiebijdrage.

Dit stukje is geschreven in een opwelling, vlak na het verschijnen van het zwartboek van AGE. Het is inmiddels gedeeltelijk overlapt door discussies op de door de AGE georganiseerde discussiedag. Ik heb niet geprobeerd deze als nog te verwerken. Voor het verslag van de discussiedag, zie elders in dit nummer.

De aktiegroep is - getuige hun 'Zwartboek Selectie' - niet tevreden met het onderwijs in propedeuse. Deels terecht, denk ik. Het vigerende onderwijssysteem gaat mank aan een aantal structurele gebreken, die naar mijn mening vooral voortvloeien uit verkeerde uitgangspunten en vooronderstellingen ten aanzien van het onderwijsproces.

De meest algemene noemer waarop de geformuleerde kritiek van de AGE kan worden teruggebracht is het demotiverende karakter van ons onderwijssysteem. Ik zal proberen mijn visie hierop en op de kenmerken van het onderwijs die dat in de hand werken, uiteen te zetten.

Indien het onderwijs zelf demotiverend werkt, kan dat, voorzover ik het kan overzien, niet worden toegeschreven aan de gehanteerde literatuur op zich, noch aan de onwil van docenten (en studenten), noch aan de groepsomvang. Belangrijk zijn wel de visie op het karakter van de over te dragen kennis (de economische wetenschap, c.q. onderdelen daaruit) en in samenhang daarmee de wijze waarop economisch inzicht kan worden eigen gemaakt. Het huidige onderwijs heeft sterk het karakter van eenrichtingsverkeer, ook in werkcolleges. Hiervoor zijn tal van directe aanleidingen:

- traditie in de onderwijsvormen;
- de studiegewoonten die studenten meenemen uit het V.W.O.;
- de absolute scheiding in het onderwijsproces tussen 'studie' en 'toetsing', d.w.z. de toetsing vormt geen onderdeel van het onderwijsproces, maar sluit een afgeperkt deel kennis af, e.d.

Er is echter een meer indirecte en algemene oorzaak. Het huidige onderwijssysteem gaat ervan uit dat er een objectief geheel aan waarheid bestaat. Het onderwijsproces wordt gehanteerd als middel om dit geheel over te dragen aan studenten. De 'onkennis' van studenten dient langzamerhand te worden ingevuld tot de kennis waarover de beoefenaren van de economische wetenschap beschikken.

Vanuit de economische wetenschap zelf beredeneerd is dat een onjuist uitgangspunt.

Latere kennis is niet altijd meer of betere kennis. Het vak ontwikkelt zich door middel en is uitdrukking van controverses, die niet uitsluitend betrekking hebben op de formele aspecten daarvan.

Voor het onderwijs legt dat gegeven naar mijn mening een aantal voorwaarden op.

1. Het vak kan niet worden gepresenteerd als een logisch sluitend en afgesloten geheel aan objectieve kennis, dat langzamerhand in de individuele student moet worden ingebouwd.
2. Voor de uitleg van het waarom van bepaalde kennisonderdelen kan men niet volstaan met een verwijzing naar de plaats die het betreffende onderdeel inneemt in het totale kennisstelsel. Het onderwijssysteem zelf zou zo gestructureerd moeten zijn dat studenten botsen op de noodzaak om bepaalde kennis en inzicht eigen te maken.

Naar mijn mening voldoet het huidige onderwijssysteem inderdaad onvoldoende aan deze voorwaarden. De poging om - via een referatensysteem - het accent te verleggen naar een meer actieve manier van inzichtverwerving is naar mijn mening krampachtig. Het komt namelijk neer op het inbouwen van een vreemd element in een bestaand onderwijssysteem, waarvan de betekenis niet tot zijn recht kan komen.

Terug naar de realiteit. Het gehanteerde onderwijssysteem zelf is het produkt van een zeer lang aanpassingsproces aan veranderende inzichten en dat kan niet in een jaartje volledig worden omgegooid. Er is echter in de Fakulteit al enige ervaring met experimentele onderwijsvormen. Ook in de propedeuse zou men misschien kunnen trachten deze ervaring te verbreden. Konkreet denk ik dan aan het laten draaien van een experimenteergroep op het terrein dat nu door de vakken micro en macro-economie wordt beslagen. Van een dergelijke groep van ongeveer 25 studenten die door vrijwillige inschrijving en (eventueel) loting kan worden samengesteld, zou het verkrijgen van inzicht gestructureerd moeten worden rond een vijftal algemene probleemstellingen, oplopend in mate van abstractie. Begonnen zou bijvoorbeeld kunnen worden met een *inventarisatie* van de problemen die zich voordoen in de Nederlandse economie.

De algemene probleemstellingen dienen zo geformuleerd te worden, dat een groot deel van de nu overgedragen kennis wordt bestreken. Dit om de aansluiting bij het kandidaats mogelijk te maken. Kennis van dergelijke onderdelen kan zeer adequaat worden verworven middels een individueel referatensysteem.

De 'toetsing' kan nu plaatsvinden op meerdere onderdelen.

- 1 De uiteindelijke groepsreferaten.
- 2 De individuele referaten en de mondelinge inleiding
- 3 De participatie (er dient ondermeer een maximaal aantal verzuimen te worden vastgesteld)
- 4 Een beperkt aantal toetsen waardoor de verkregen kennis op een aantal kerngebieden wordt getoetst.

Voor de behandeling van deze vraagstellingen staat een aantal methoden van kennisvergaring ter beschikking.

- 1 Een wekelijks beraad met een of meer docenten over de gerezen problemen (onvoldoende literatuur, onduidelijkheden in de literatuur, hoe nu verder?)
- 2 Een diktaat, dat een algemene en concrete beschouwing geeft over economische wetenschap, economisch proces, economische politiek alsmede een schets van de verschillende benaderingen in de economische theorie.
- 3 Vraaggesprekken en excursies.
- 4 Hoorcolleges en gastcolleges.
- 5 Andere middelen (film e.d.)

Een dergelijke opzet kan uitgewerkt worden tot een naar mijn mening geschikte werkwijze om ervaring op te doen met geheel andere methoden van kennisverwerving en -toetsing. Het heeft ook belangrijke nadelen, met name de beschikbare tijd van docenten en het samenvallen met tal van om andere redenen noodzakelijke grootschalige veranderingen aan de faculteit.

RdK

Op wereldwijd niveau neemt Peat Marwick International onder meer een toonaangevende plaats in op het gebied van accountancy, belastingadviezen en management consultancy. Wereldwijd telt deze organisatie 24.000 medewerkers en 300 vestigingen in 80 landen. In Nederland werkt PMM Belastingadviseurs B.V. in groter verband samen met zowel accountants als organisatieadviseurs in Amsterdam, Den Haag en Arnhem.

BELASTING-CONSULENTEN

(M/V, universitair niveau rechten, economie, fiscaal recht, bedrijfs-economie. Of lange ervaring.)

PMM Belastingadviseurs B.V. voert een zeer actief en progressief promotiebeleid. Dat is niet alleen een filosofie, ook de aanhoudende groei maakt dat noodzakelijk. In principe zult u de eerste twee jaar onder verantwoordelijkheid van een manager adviezen verlenen en initiatieven ontwikkelen op het brede terrein van de fiscale begeleiding. Daarna dient u in staat te zijn om dergelijke projecten geheel onder eigen verantwoordelijkheid af te wikkelen.

Bij PMM Belastingadviseurs B.V. wordt hard gewerkt en heersen uitgesproken opvattingen over hoe dat werk het best kan worden uitgevoerd. U bent er op uw plaats, als u zelfstandig kunt werken en daar een grote mate van zelfbewustheid aan ontleent. Omdat zeer uiteenlopende problematieken zich in een hoog tempo voordoen, zult u nogal eens onder druk staan. Wilt u dat als een uitdaging zien, dan is uw carrière in principe gemaakt.

Tegenover dit aanzienlijke verwachtingspatroon staan voor spoedige vooruitzichten en een inkomen dat evenals de secundaire arbeidsvoorwaarden aantrekkelijk genoemd kan worden.

Omdat PMM Belastingadviseurs B.V. doorstuderen noodzakelijk acht, zijn er voor academici die een postdoctorale studie fiscaal recht/economie willen volgen allerlei faciliteiten aanwezig. Specialisaties zijn mogelijk, en in internationaal verband (Londen en Parijs) worden gerichte studies en opleidingen verzorgd.

Voor meer informatie en het maken van afspraken kunt u contact opnemen met Mr. W.P. van der Spek in het kantoor Den Haag, tel. 070 - 814761 (na kantooruren: 01899 - 19240), Mr. P.R. Langendonk in het kantoor Arnhem, tel. 085 - 513515 (na kantooruren: 085 - 611480) of de heer E.W. van Someren Gréve in het kantoor Amsterdam, tel. 020 - 225666 (na kantooruren: 070 - 986587).

PMM Belastingadviseurs B.V.

Laan van Nieuw Oost-Indië 127, 2593 BM Den Haag; Herengracht 566, 1017 CH Amsterdam; Eusebiusbuitensingel 3, 6828 HS Arnhem..

Ten einde Raad

112e en 113e Fakulteitsraadsvergadering

Deze raadsvergaderingen vonden nog plaats voor de wijzigingen van de samenstelling van de Fakulteitsraad n.a.v. de verkiezingen. Vanaf de 114e raadsvergadering (in juni) zal de Raad er als volgt uitzien:

AGE	Piet de Vrije (student bestuurslid) Dick van Nes Carolien van Rhijn (vanaf augustus volgt ze Coen Teulings op) Marjon Brandenburg (vanaf oktober, tot dan Marc Koopmanschap).
Obas	Derk Kapelle Kees Kuin
TAS	Anya Kooijman
EFB	H. Thoben H. Koster F. Klijn H. Kampert
PvdE	H. de Jong V. Wesseling B. Schoorl

1. Verkiezingen

De redactie heeft mij gevraagd ook wat over de verkiezingen te schrijven. De samenstelling van de Raad is na de verkiezingen in mei niet zo veel veranderd. Bij de studenten heeft de Aktiegroep de verkiezingen ruimschoots gewonnen. Met ruim 70% van de stemmen haalde ze 4 van de zes zetels. Op vier stemmen na ging de vijfde zetel aan de AGE voorbij (395 i.p.v. 399). De opkomst bij de studenten bleef ten opzichte van vorig jaar ongewijzigd. In de universiteitsraad behield de Aktiegroep eveneens haar zetel. Bij de docenten volgde Prof. Lambooy, Cohen op in de universiteitsraad. Opvallend was dat Cohen die eveneens op de lijst stond niet één stem meer op zich wist te verzamelen. Voor de Fakulteitsraad won de EFB bij de docenten de verkiezingen en behaalde daarmee tenopzichte van vorig jaar één zetel meer, waarmee ze op vier van de zeven komt. In stemmen aantal veranderde er echter niet zo heel veel. De PvdE verloor 4 stemmen (van 43 naar 39) en de EFB won er twaalf bij (van 39 naar 51). Bij de TAS-geleding behaalde Anya Kooijman 13 stemmen en werd daarmee gekozen, Janine van Erkel-ten Berge behaalde 7 stemmen en kwam daarmee op de tweede plaats.

2. Academisch Statuut

Bij doorvoering van de Twee-fasen-structuur, is het nodig dat het Academisch Statuut, waarin de structuur van de studie wordt geregeld, wordt gewijzigd. De fakulteitsraad besloot om te streven naar een Academisch Statuut waarin de Fakulteiten zelf zoveel mogelijk ruimte wordt gelaten om de studie naar eigen wens in te vullen onder bepaalde randvoorwaarden. Een randvoorwaarde is

dat in de propedeuse vakken als wiskunde, statistiek en boekhouden ook naast economische vakken moeten worden gegeven. Een andere randvoorwaarde is dat er een minimum aantal bedrijfs- en sociaal-economische vakken in het doctoraalprogramma moeten voorkomen. Er werd besloten niet te streven naar het opnemen van aparte studierichtingen in het Statuut. M.b.t. de leraren opleiding werd het standpunt ingenomen dat alleen de eerste fase studie economie toegang mag verlenen tot de lerarenopleiding economie (tweede fase opleiding).

3. Slingers

Tijdens de 113e vergadering was de vergaderzaal omgetoverd tot een feestruimte door het plaatsen van slinger- en bloemen. Dit was het werk van een grote groep eerste jaars die daarmee hun verzoek tot het verkrijgen van een gezellige ruimte voor eerste-jaars-studenten in het gebouw kracht bij zette. En niet zonder resultaat. De dekaan zegde de eerste jaars toe er alles aan te zullen doen om een ruimte te vinden.

4. Voordracht IEB

De Raad besloot de voordracht van de benoemingscommissie voor een nieuw te benoemen hoogleraar IEB over te nemen. Tevens besloot de Raad dat het benoemingsrapport op enkele punten bijgesteld moest worden.

5. Vakature Pais

Voor de vakature Pais (Hoogleraar micro) ligt er nog steeds een door loting tot stand gekomen voordracht bij het College van Bestuur. Het CvB heeft die voordracht nog niet naar Pais doorgestuurd omdat zij eerst antwoord willen hebben op een vraag die aan de Fakulteit is gesteld. Prof. van den Doel had via het fakulteitsbestuur, in zijn eentje een antwoord op die vraag naar het CvB gestuurd. De Fakulteitsraad was met die gang van zaken in het geheel niet tevreden en besloot het namens de Fakulteit gegeven antwoord in te trekken. Met dit besluit heeft de Raad duidelijk gemaakt het niet eens te zijn met het feit dat het bestuur de hele zaak buiten de raad om had geregeld. In de fakulteitsraad was door studenten al twee maanden lang aan het bestuur gevraagd om openheid rond de voortgang van de procedure. Door het bestuur werd die keer op keer niet gegeven. Het bestuur koos ervoor om Van den Doel buiten de Raad om en zonder de benoemingscommissie bij elkaar te roepen het CvB te laten antwoorden. Hiervoor had Van den Doel dan ook nog twee maanden de tijd nodig. Door deze zeer ondemokratische gang van zaken is de hele benoemingsprocedure weer enkele maanden vertraagd.

6. Introductieweek

Het programma en de begroting van de introductieweek voor komend studiejaar zijn goedgekeurd. De introductieweek zal o.a. bestaan uit drie buitendagen. Die buitendagen zullen door alle nieuwe studenten tegelijkertijd gevolgd kunnen worden. In het programma is tevens ruimte ingebouwd om een aanvang te maken met het volgend jaar nieuw te starten referatensysteem.

7. Geldigheidsduur propedeuse tentamens

De raad besloot de termijn waarbinnen men deel mag nemen aan tentamens voor het propedeuse examen met één maand te verlengen van 31 augustus tot 1 oktober. Hierdoor wordt het mogelijk om zonder daarvoor steeds afzonderlijk toestemming te hoeven vragen aan de propedeuse examencommissie herhalingstoetsen ook in september te kunnen afleggen.

8. Vakature Goedhart

Door de vakgroep micro economie was verzoekt, om in de periode dat Goedhart al zou zijn vertrokken en er nog geen nieuwe hoogleraar zou zijn gevonden, een gastdocent te mogen aantrekken. De Raad besloot dit verzoek niet zonder nadere motivering in te willen willigen. Het bestuur werd opgedragen de wenselijkheden en mogelijkheden nader te onderzoeken.

9. Commissie Computer gebruik

De Raad heeft een nieuwe commissie ingesteld die moet gaan adviseren over computer gebruik aan de fakulteit. Het bestuur stelde voor om ook aan de commissie als taak mee te geven om het computeronderwijs te stimuleren. De Aktiegroep vond dat wat te ver gaan. Op voorstel van de AGE besloot de Raad de commissie op te dragen om uit te zoeken op welke wijze computeronderwijs is in te passen en voor en nadelen van diverse mogelijkheden te inventariseren. Tevens werd op verzoek van de AGE de samenstelling van de commissie uitgebreid met studentleden.

10. Onderzoeksbeleid

Het door de Raad te gering beoordeelde onderzoek dat aan de fakulteit plaatsvindt moet worden gestimuleerd. Daarover wordt al langere tijd in de Raad en in de vakgroepen gediscussieerd. Door tijdgebrek kon de Raad niet tot een afronding van de discussie komen. Besloten werd om concrete maatregelen te treffen in de vergadering van juni als ook de onderzoeksprogramma's van de vakgroepen ter goedkeuring aan de Raad worden voorgelegd.

11. Commissies

In de Commissie voor Wetenschapsbeoefening wordt Derk Kapelle opgevolgd door Han van Wijk.

Mevr. Brouwer en Ter Hart volgen Mevr. Ten Wolde en Hafkamp op in de Commissie Gastcolleges.

Piet de Vrije

SHELTEMA HOLKEMA VERMEULEN B.V.

Sinds 1 maart 1981 met een sterk uitgebreide afdeling economische wetenschappen voor een ruime keuze op het gebied van:
accountancy, financiering, automatisering, marketing,
organisatie, economie en geografie.

J.G. Lambooy - Economie en ruimte deel 2:
Stad en economie
Van Gorcum, 1981 f 50,00

Ed. H.W. de Jong - The structure of
European industry
Martinus Nijhof, 1981 f 57,20

Hans van den Doel - De economie van de
onbetaalde rekening
Spectrum, 1980 f 18,50

M.M.G. Fase - Op het breukvlak van
macro- en micro-economie
Stenfert Kroese, 1981 f 18,50

Red. A. Teulings, F. Leijnse en F. van Waarden -
De nieuwe vakbondsstrategie
Samsom, 1981 f 34,50

Red. A. Bosman - Planning en beleid bij
profit en non profit organisaties
Stenfert Kroese, 1981 f 39,50

M.F.R. Kets de Vries - Raadsels in de
organisatie
Samsom/Intermediair, 1981 f 52,50

I. Adizes - Mismanagement
Samsom, 1981 f 47,50

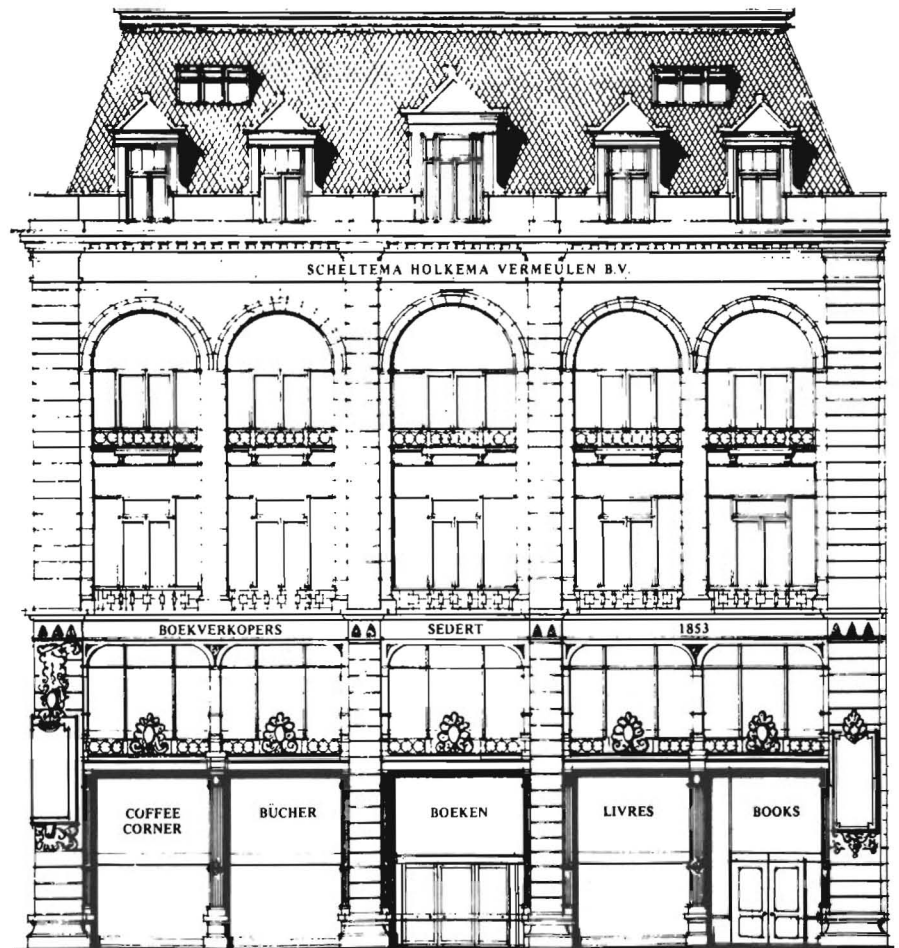
Dan Usher - The economic prerequisite
to democracy
Basil Blackwell, 1981 f 60,00

Sidney Pollard - The integration of
the European economy since 1815
Allen & Unwin, 1981 f 19,60

W. Sher & R. Pinola - Microeconomic theory
Edward Arnold, 1981 f 89,25

Peter F. Drucker - Toward the next economics
Harper & Row, 1981 f 29,80

Paul E. Erdman - The last days of America
Secker & Warburg, 1981 f 41,10

scheltema holkema vermeulen bv

boekverkopers sedert 1853

spui 10 1012 WZ amsterdam holland tel. 020-267212